

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stoje, peti-vrsta
maloglasni po 150
2. D, večji oglaš
od 45 mm višine
Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kemalova republika

(Pismo uredništvu »Slovenec«.)

Neprestani porazi sultanovega carstva od druge polovice devetnajstega stoletja vse do poslednjega, ko je Turška izgubila svojo igro v svetovni vojni, so bili znanitelji razsula nekdanje mogočne oblasti, ki je strahovala Evropo ter imela svoj nemajni sedež v Carigradu. V naročju tega razjednega in brezmočnega organizma se je pa porajal pokret, ki mu je sojeno, da reši čast turškega imena ter zgradi na razvalinah novo, sodobnejšo in življenja zmorno državno obliko.

Ko je zavladal mir med silami, ki so se po vsem svetu, od leta 1914—1918 med seboj vojevale, je vse kazalo, da je odbila Turški zadnja ura. Grki so zasedli Smirno in od tam podjarmili maloazijsko obalo, Francozi so zasedli Adane, Italijani so se pripravljali na okupacijo Adalije, a združene antantne sile so se polastile Carigrada. Na vzhodu so vpadali v deželo vsi sosede — in nikjer ni kdo našel odpora. Premagana dežela se je uklonila in sprejemala svoj fatum.

Tedaj je zbral Kemal paša, eden izmed voditeljev mladoturškega pokreta, v Sivaci svoje prijatelje in se odločil sklicati v Angori (Turki ji pravijo Ankara) skupščino za narodno obrambo. Volje so se vršile naglo in kmalu je bila organizacija razbitih sil turškega naroda tako izpeljana, da je mogla mladoturška vlada pod Kemalovim vodstvom začeti z vojaškimi operacijami proti najnevarnejšim vpadnikom v deželo: proti Grkom.

Ta vojska je bila dolgotrajna in skozi tri leta ni mogla beležiti ne ena, ne druga stran kakega zmagajuskega uspeha, dokler ni prišlo l. 1922 do sijajne turške zmage pri Donlup Bunaru, kateri je sledila zmaga pri Fionkara Isari. Grki so začeli svoj umik in nazadnje so morali zapustiti Smirno, ki je bila upeljena, in maloazijsko obalo. Vojska se je nehala s premirjem, sklenjenim med grškim poveljstvom in turškim vojskovodjo Ismet pašo v Mudaniji.

Temu odličnemu vojaškemu uspehu so sledili tudi prvi diplomatski uspehi dotlej še neurejene države. Antanta je zapustila Carigrad in kmalu za tem so se določile nove meje, ki so sicer dokaj zmanjšale nekdanje sultanovo carstvo, a so vendarle obsegale ves pristni turški teritorij: turški, pravim, ne mohamedanski. Tako je zgodovina razsodila: razen pristnega turškega elementa ni v novi Turčiji skorajda nobenega drugega: vse, kar je skozi stoletja trpelo pod sultanovim jarmom, je doseglo svojo svobodo... in celo turško plemo samo se je rešilo le za ceno sultanata in kalifata.

Dne 29. oktobra l. 1923. je bila po velikih narodni skupščini v Angori proglašena turška republika in njen prvi predsednik je postal zaslužni Kemal paša. Abdul Hamid V., poslednji turški car, je moral z svojo rodbino zapustiti turški teritorij, izvedena je bila ločitev države od kalifata in zatvorjene so bile verske šole in samostani; vsa verska organizacija, ki je poprej bila tako rekoč duša državne organizacije, je bila razbita.

Nekaj skorajda neverjetnega se je zgodilo: Republika je turškemu plemenu odvzela, kar je bilo od njega nerazdružno: mohamedansko veroizpoved. Turki so postali laičen narod. A reformo republikanske vlade se niso ustavile pri tem načelnem koraku. Pod načelom svobode, enakosti...

Pod tem za nas v Evropi že davno preživetim načelom, uveljavlja Kemal paša, turški Likurg in Peter Veliki, svojo avtokratično diktaturo. Z dosledno reformatorsko in psihološko darovitostjo, s tvegano intransigenco, a kolektivnost množice dobro obvladajoč, se je ta makedonski kmet in pogumni vojščak zagrizeno lotil iztrebljanja zunanjih znakov starega turškega življenja. Po odpravi sultanata in kalifata je ukinil tradicionalno pravosodno šerijato ter posnel švicarski civilni codex in italijanski kazenski zakonik. Zabranil je poligamijo. Nekega dne so izginili po vsej Turčiji na njegov ukaz fesi, najvidnejše znamenje mohamedanstva, edino, kar je na zunaj ločilo vernika od dajura. In nihče se ni zoperstavil ukazu. Zdaj hodijo Turki s klubokom ali čepico na glavi, le imani in hodže smejo še nositi turban. Zahtevati od pravovernega muslimana, da se pokrije z djaurskim klubokom, je približno nekaj takega, kot če bi angleški kralj zahteval, da hodijo vsi Angleži s čepicami z zvončki okrog. Komaj je bila ta reforma dobro uveljavljena, je že mislil Kemal na drugo, važnejšo: na odpravo turške pisave. S prav lako kratkim in odločnim ukazom je vpeljal Kemal latinico in razen starih, dekorativnih napisov v mošejah in dragocenih listin v muzejih, danes ne najdemo po vsej Turčiji več javnega napisa v turški pisavi. Casopisi, tabele na prodajalnah, na tramvajih — povsod v latinici! Dalje je vpeljal od tedaj po koranu prepovedano kiparsko in slikarsko umetnost v javno rabo. Njegov kip v bronu, ki ga je izdelal neki dunajski kipar, stoji na mramornatem podstavku na skrajni točki Seraila v Stambulju. Obleden je v smoking in stoji razkorčen, moččen v svoji trezni, trgovsko neromantični pozi, zroč proti azijski obali in Marmarskemu morju.

Prestolico je preselil v Angoro, v sredino nove dežele. — Tja so mu polagoma sledila vsa poslaništva in tam je utrdil ugled svoje republike. Velika narodna skupščina je tam pridno pri delu in iz nekdanjega neznatnega mesteca je v nekaj letih postalo moderno mesto po ameriškem vzorcu.

A Carigrad? — Carigrad propada. Carigrad nima prav za prav nobenega smisla več. Propada kot luka, ker je končno le še kot vmesna luka za

Le dober Hrvat, Slovenec in Srb more biti dober Jugoslovan: to je edina prava podlaga naše države

Izjava ministra dr. Šibenika

Belgrad, 22. maja. Na vprašanje zastopnikov časopisja, kaj more reči o nagibih in pomenu svojega vstopa in vstopa svojih tovarišev v vlado generala Petra Živkoviča, je minister za poljedelstvo dr. Stanko Šibenik izjavil tole:

Rekonstrukcija kraljevske vlade je bila izvedena v smislu intencij manifesta Nj. Vel. kralja, pri čemer se je polagala važnost predvsem na stvarne in ne na osebne momente. Novi ministri bodo kot izraziti zastopniki hrvatskega seljaštva s svojim vstopom v kraljevsko vlado poglobili dosedanje delo pri izgradnji naše skupne države v duhu jugoslovanske misli, varujoč pri tem obstoječe tradicionalne narodne občutke in osobitosti. Obenem bodo dali prireditelju razvoju solidarnosti in notranje konsolidacije kompaktnost celote napram zunanemu svetu. Srečno bodočnost je najvarneje graditi na zdravi prošlosti. Častna prošlost pa je najmočnejša prvina za izgradnjo državne skup-

nosti. Ustvarjanje enotnega jugoslovanskega čutenja ne zahteva izločitve obstoječih tradicionalnih občutkov, ki so z največjimi žrtvami, ki jih lahko človek da, uprav privedli do te države.

Ta ideja dobi svojo največjo moralno in stvarno osnovo z ohranjanjem vrednot, ki so bile izročene s to tradicijo. Najnovejše obdobje naše državne politike, ki se naslanja na najširše sloje Srbov, Hrvatov in Slovencev, se izraža v pravi in resnični zavesti in v prvobitnem pomenu teh momentov, ki so dovedli do ustanovitve in ki so postali jamstvo za konsolidacijo in obrambo naše narodne države. Usodepolni eksperimenti z zapostavljanjem in teptanjem onega, kar je bilo tekom stoletij v najtežjih trenutkih preizkušeno, so s tem najnovejšim korakom v smislu intencij manifesta Nj. Vel. kralja za vedno odstranjeni. Prepričanje, da šele dober Hrvat, Srb in Slovenec more biti ravno tako dober Jugoslovan, je edina solidna prvina za izgradnjo zdravega nacional-

nega čutenja. To prepričanje je prišlo sedaj, kakor vidite, do polnega izraza. Prepričani smo, da daje šele zavarovano in zajamčeno hrvatstvo, srbstvo in slovenstvo pravo podlago za izgradnjo jugoslovanske, ker šele te tri sestavine tvorijo jugoslovansko vsebino. Skupnost čustvovanja, ki sloni na dediščini, ki so jo Srbi, Hrvati in Slovenci zavestno in prostovoljno in kot skrbno varovano pridobitev prinesli v skupno zajednico, je najmočnejši temelj, ki varno pelje v državno edinstvo, in to ne samo napram zunanemu svetu, temveč tudi v notranjem življenju in k polni zavesti skupne usode in medsebojne pripadnosti ter skupnega varstva nacionalnih interesov.

Velika ideja manifesta z dne 6. januarja in pomembni akt z dne 3. oktobra lanskega leta sta našli v izvršeni rekonstrukciji najvažnejšo prvo za izgradnjo političnega pravca in za določitev smernic državne bodočnosti. V tem je vprav zgodovinska veljava tega koraka.

Heimwehrova želja po diktaturi bo propadla

Vlada je trdno odločena razorožiti vse bojne organizacije

Dunaj, 22. maja. n. Zastopniki Heimwehra so zahtevali od zveznega kanclerja dr. Schoberja, da dobi notranje ministrstvo njihov prvi voditelj dr. Steidle namesto načelnika Landbunda Schumyja. Na nekem zborovanju Heimwehrovcev je izjavil predsednik Heimatbunda ing. Schimek: »Se nikdar ni bilo resnejšega trenutka. Valovi našega pokreta se dvigajo sedaj najvišje. (Klici: »Res je!«) Položaj je treba smatrati kot skrajno kritičen. (Klici: »Ostanimo trdni! Ne popuščajte!«) Ali hočete razorožitev, Vas vprašam vse? (Klici: »Nikoli!«) To vprašanje je usodnega pomena. (Klici: »Rajši bojevat!«) Nikdar ne bomo prej izročili svojega orožja, dokler ne bo premagana marksizem, ter se ne strašimo niti časne diktature.«

V parlamentu so izjavili prisotni poslanci raznih strank, da se bo vsa akcija Heimwehrovcev končala z blamažo, če bo zvezni kancler dr. Schober ostal trden. Zakon o razorožitvi bo sprejet, ker bo predvsem krščansko socijalna stranka kljub raznim obljubam gotovih svojih poslancev, ki pripadajo Heimwehru, uveljavila disciplino, kakor jo zahteva podkancler in vojni minister Vaugoin kot načelnik stranke. Tudi okolica zveznega kanclerja samega je prepričana o svoji zmagi. Vaugoin bo brezpogojno kot podkancler zvest kanclerju. Smatra se za izključeno, da bi si Heimwehrovci s silo prisvojili oblast. Govori se že, da hoče več vplivnih politikov, ki so nekdanj pripadali Heimwehru, sporočiti tej organizaciji svoj izstop. Na današnjem ministrom svetu je dobil dr. Schober pooblastilo,

da vloži v parlamentu poostreni zakon o razorožitvi. Dr. Schober bo na jutrišnji seji narodnega sveta posebno poudarjal, da je eden izmed prvih pogojev za gospodarsko konsolidacijo in za investicijsko posojilo razorožitev in zagotovitev miru in reda.

Dr. Schober bo pri tem označil zahteve Heimwehrovcev za nesprejemljive, pri tem pa pripomnil, da se bodo ravno na oni poti, po kateri hoče iti vlada, izpolnile tudi želje, ki jih gojijo krogi, stoječi za Heimwehrom, t. j. ustvaritev predpogojev, da bodo razen legalnih vojaških formacij postale druge formacije nepotrebne. Smatra se za gotovo, da bo vladni načrt v parlamentu v bistvu sprejet ter da bo s tem heimwehrovska akcija propadla. Najostrejšje stališče proti Heimwehru je pokazal Landbund, ki je ustanovil lastno kmetško obrambo in s tem na Štajerskem nadkrilil moč Heimwehra. Ravno desno radikalna fašistična tendenca, ki je prevladala v vodstvu Heimwehra, je povzročila, da so se kmetje pridružili Landbundu.

»Neuigkeits-Weltblatt« izjavlja, da bo razorožitev postala zakon, bodisi s Heimwehrom ali pa brez Heimwehra. Na preosnovno kabineta ni misliti, posebno ker je krščansko socijalna stranka že lani 25. septembra, ko je hotel dr. Seipel pri sestavi dr. Schobrovo vlade preskrbeti Heimwehrovcem 2 ministrski mesti, bila proti temu.

Pariz, 22. maja. AA. »Havas« poroča iz Ženeve, da je bila med švicarsko vlado in Društvom narodov včeraj podpisana pogodba o zgraditvi radio-telegrafske postaje, ki bi, če pride do vojne, prešla v izključno upravo Društva narodov.

Ilujejo vedno novi davki, ki tlačijo prebivalstvo tako, da je že vse obupano. Le s težavo se najde vsako leto ravnovesje budgeta. Pravkar je angorska skupščina sprejela budgetni predlog finančnega ministra Saradžoglu Šukri beja. Iz poročil, ki jih prinašajo turški listi, posnemam sledeče podatke: Vseukupni izdatki za l. 1930. so preračunani na 222.604.023 turških lir, in sicer so za ca. 2 milijona višji od lanskih. Dohodki so preračunani na 42 milijonov iz direktnih in 180 milijonov iz indirektnih davkov. Lansko leto je bilo vplačanih 95% od preračunanih davkov... Zanimivi so odstotki za posamezna ministrstva v novem državnem proračunu, katerih naj navedem nekaj: vojska 29%, javna dela 14.85%, Delle Ottomane 14.83%, prava 3.69%, kultus 0.75%... Tekoči državni dolg je cenjen na 60 milijonov turških lir, a po izjavi finančnega ministra bo ta dolg v resnici reduciran predvidoma na okroglo 20 milijonov. Prihodnji teden pričakujejo francoskega finančnega strokovnjaka Rista, ki bo pregledal finančno stanje države. Na njegovo mnenje je osredotočeno upanje finančnega ministra, da najde ugoden temelj za pogajanja z upniki tako zvane »Delle Ottomane«, temne pošasti, ki grozi državi s finančnim polomom...

Navzile temu žalostnemu finančnemu položaju pa je republikanska vojska naravnost vzorno adjustrirana. Ogromno denarja so veljale nove unifor-

Ministra Neudorfer in Shvegel prispela

Belgrad, 22. maja. AA. Danes ob 10.30 sta pred predsednikom ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generalom Petrom Živkovičem položila prisego gg. Mirko Neudorfer in dr. Ivo Shvegel, ministra brez listnice.

Slovo Angelinoviča od Prage

Praga, 22. maja. z. Snoch je imelo akademsko društvo »Jugoslavije« svečano akademijo v čast poslaniku Berislavu Angelinoviču, ki bo 28. maja zapustil Prago in odšel na novo službeno mesto. Na akademiji je bilo veliko število praškega meščanstva in naše kolonije. Pri tej priliki so bile razdeljene diplome častnim članom društva »Jugoslavije« županu dr. Karlu Baxi in dr. Angelinoviču. Predsednik vlade general Živković je imenovan za člana dobrotnika. Dr. Angelinovič je bil sprejet od predsednika republike Masaryka v oprostilo avdienco. Zahvalil se mu je za fotografijo. Razgovor je trajal tri četrt ure.

V 23 urah in pol iz Zagreba v Berlin

Zagreb, 22. maja. z. Edo Funk, ki se je smož z avtomobilom odpeljal v Berlin, je ob pol devetih vozil skozi Maribor, pred deveto preko avstrijske meje, ob eni je bil na Dunaju, kjer se je mudil eno minuto. Po posebni vesti iz Berlina je tja prišel ob pol šestih, torej pol ure pred napovedanim časom.

Razprava proti Predavcu

Zagreb, 22. maja. z. Danes se je nadaljeval razprava proti Josipu Predavcu. Zaslišan je bil izvedenec, ki je razlagal, na kak način se je prikrivalo neplačevanje delniške glavnice. Pri tej priliki je Predavec ugotovil, da je on že prišel v tak položaj, ki ga je prevzel od svojega prednika. Izvedenec je tolmačil, kako so posamezne zveze prevzele izplačevanje temeljne glavnice in kako so se vršila v banki nedovoljena vknjiženja.

me, novo orožje in sploh vsa organizacija številne armade, na katero se Kemal opira. Ogromno denarja je veljala nadalje organizacija »Turških ognjišč«, ki je v nekem oziru podobna skavtski organizaciji. Ogromno denarja je nazadnje veljala odprava staroturškega značaja javnega življenja ter njega nadomestila z neprerečanimi ameriškanskoevropskimi novotarijami.

Skratka: Kemalov ideal je, ustvariti svobodno-miselno republiko, ki bi bila kolikor moči podobna evropskemu civiliziranemu življu. Vse pridobitve naše civilizacije siloma uvaja in vzdržuje. Ubil in ugonobil je Turka, da je ustvaril turško republiko.

A vse izgleda, da je mož nekoliko v zmoti. Kako naj postane vse to, kar naj Turk siloma sprejme na ukaz, njegova prava lastnina, ko je vendar temelj, iz katerega je ta civilizacija izšla, prav tisto, kar Turk najbolj sovraži: krščanstvo? Trebalo bi le še, da se na ukaz Kemala paše dajo vsi Turki krstiti, pa bi bila reforma vsaj smiselno popolna. A tako? Tako utegne postati nestvor, ki bo vseboval vse elemente nove revolucije, kakor nestvor reforme Petra Velikega, ki je prav tako rezal brade kakor smenal Kemal turbine z glav in — seveda to sem pozabil povedati: ženskam krinke z obliža. — A zdaj so časi hitrejši in posledice se utegnejo pokazati hitreje nego v carski Rusiji...

Istanbul, 19. maja 1930.

A. Š.

Katalanija dobi nazaj avtonomijo

Spanija ostane v vsakem konfliktu nevtralna

Madrid, 22. maja. x. Kralj je s svojo rodbino 20. t. m. odpotoval v Barcelono. Navdušene manifestacije, katere mu je priredilo na kolodvoru madridsko prebivalstvo, se zdi, da dokazujejo, da so imeli vehementni napadi republikancev, ki niso priznawali niti osebnemu življenju kralja, ravno nasprotni učinek nego je bil nameravan. Mogoče je ravno ta okolnost simpatije do kralja in njegove populariteto v širokih slojih le poglobila. Ovaciji je bil deležen tudi bolehalni prestolonaslednik princ Asturski, ki ga je bil gospod Unamuno tudi na skrajno nizek način vlekli v javno debato o prestolu, in 78letna infantinja Izabela, kraljeva teta, ki je odnekaj zelo priljubljena.

Kar pa razen neomaganega monarhističnega razpoloženja širokih slojev politike posebno zanima, to je okolnost, da se kralj poda v Barcelono, kjer mu župani vseh katalonskih mest priredijo svečan banket. To dejstvo se splošno smatra kot dokaz naklonjenosti, ki ga hoče podati kralj Alfons prebivalstvu Katalanije, ki je živela z rajnim diktatorjem Primo de Rivero v skrajno sovražnih odnosih. Znano je namreč, da je bivši diktator prepovedal rabo katalanščine v vseh uradih in da je avtonomijo Katalanije popolnoma zatrl. Kralj

Alfonz je pa zdaj po nasvetu generala Berenguera obljubil, da se bo katalanščina v javnih uradih zopet dovolila poleg španščine. Nova vlada bo zopet dovolila, da se izobeša katalanska zastava. To pa ni glavna stvar, ampak se katalanski krogi, katerim stoji sedaj na čelu barcelonski nadžupan grof Quell, ki je obenem španski grande in velik kraljev prijatelj, prizadevajo, da bi se vrnila provincialna avtonomija vseh štirih katalonskih provinc, tako zvali Mankomitad, to je katalanski deželni zbor. Zelo verjetno je, da bo kralj oziroma vlada generala Berenguera, ki je tudi osebnega Katalancem naklonjen, v to privolila, posebno zato, da bi se s tem obbrezuspela agitacija separatistov pod vodstvom v Belgiji bivajočega bivšega polkovnika Maeo, ki dela na popolni ločitvi Katalanije od Španije, in drugič, ker je republikanstvo v Španiji nevarno samo v slučaju, če bi našlo oporo v Katalaniji.

Ker namerava kralj po 14dnevem bivanju v Barceloni zopet kakor vsako leto odpotovati v Anglijo, se to smatra kot dokaz, da se se politične razmere popolnoma umirile in da monarhija nikakor ni v nevarnosti.

Zaradi mednarodne važnosti je treba omeniti še eno zadevo. Nasprotniki režima so bili raznesli

vest, da je rajni Primo de Rivera sklenil s Italijo tajno pogodbo, da Španija v slučaju vojne med Italijo in Francosko ne bo dala Italiji samo na razpolago svoja pristanišča, ampak ji za koncesije v Maroku tudi s svojim vojnim brodom aktivno pomagala. Ta stvar je javnost tako razburila, da se je Rim čutil dolžnega, da omenjeno vest na najostrejši način demantira, in v resnici bivši diktator ni s Italijo sklenil take pogodbe. Nastala pa je ta vest zaradi tega, ker so se v letih 1925. in 1926. vršila pogajanja med Primo de Rivero in takratnim italijanskim državnim podtajnikom marchese Paulucci, ki so privedla do podpisa navadnega prijateljskega in arbitražnega pakta. Pa četudi bi bil rajni diktator razen te pogodbe sklenil kako tajno klavzulo, bi ji sedanja vlada ne priznala nobene veljave.

Pri tej priliki je treba poudariti, da vse španske stranke brez izjeme, monarhistične in republikanske, desničarske in levičarske, katoliške in svobodomiselnne, trdno stojijo na stališču, da mora ostati Španija v kakršnemkoli konfliktu v območju Sredozemskega morja brezpogojno popolnoma nevtralna. To sledi pa tudi iz tradicionalnega anglo-filškega kurza Španije v vseh zunanjih zadevah.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Pogajanja v glavnem končana — Skoro v vseh točkah dosežen za nas ugoden sporazum

Belgrad, 22. maja. m. Glede pogajanj za spremembo carinskih tarifov v trgovinski pogodbi med Avstrijo in Jugoslavijo, ki se vrše na Dunaju, smo dobili na merodajnem mestu zagotovilo, da so ta pogajanja v glavnem že končana. Pogajanja so potekla zelo zadovoljivo in je na obeh straneh mnogo dobre volje in obojestranskega razumevanja. Avstrijski delegati so zelo popustljivi v prvotnih zahtevah dunajske vlade, ki je, kakor znano, predvsem občutno zvišala uvozno carino za vse agrarne pro-

izvode v smislu politike zaščite domačega kmetijstva. Na drugi strani pa smo ravno teh proizvodov največ izvažali in bi nam sprejetje prvotnih avstrijskih predlogov prineslo občutno škodo, ki bi prav nepovoljno delovala na našo trgovsko bilanco. Dosele je sporazum v vseh točkah dosežen in je ta kompromis za nas ugoden. Dosežen še ni edino glede pšenice in pšenične moke, ker obe strani vztrajata pri svojih predlogih.

Kritičen položaj delavske vlade

London, 22. maja. n. Ko se je v angleški zgoraj zbornici razpravljalo o neugodnem položaju industrije in poljedelstva ter naraščajoči brezposelnosti, je bil s 103:25 glasovom sprejet predlog konservativcev glede politike zaščite carine, glede odredb proti dumpingu in gospodarske združbe v angleškem imperiju, potem ko je bil odklo-njen dodatni predlog, da bi se sestala skupna konferenca treh strank v svrhu posvetoovanja in političnih odredb. V poslanski zbornici pa je bila z 248:116 glasovom odklonjena formalna nezaupnica, ki jo je predlagala konservativna stranka v razpravi o proračunu poljedelskega ministrstva.

Listi smatrajo, da je političen položaj postal skrajno kritičen z ozirom na napoved sira Oswalda Mosleya, da bo na današnji seji delavske stranke vložil predlog nezaupnice proti vladni politiki glede brezposelnosti ter da bo zahteval drugačno po-

litiko. Tudi konservativci nameravajo prihodnji teden vložiti predlog nezaupnice proti vladni. Voditelji konservativcev zahtevajo, ker so nezadovoljni z londonskim mornariškim dogovorom, da se sestavi v poslanski zbornici poseben odbor, ki naj prouči dogovor.

London, 22. maja. AA. Poseben odbor vlade je sklican za noč, da razpravlja o resnem položaju po demisiji Oswalda Mosleya, ki bo predložil svojo resolucijo kasneje tudi delavski stranki. V resoluciji se izražajo vladni nezaupnica radi njene politike in vprašanja brezposelnosti.

London, 22. maja. AA. Spodnja zbornica je z veliko večino zavrnila predlog konservativnih poslancev, naj se znižajo krediti za poljedelstvo. Baldwin, Chamberlain in Churchill so stavili predlog, naj se imenuje poseben odbor, da prouči tristransko pomorsko pogodbo.

„Evropske gosi so zagagale“

Rim, 22. maja. AA. Agencija Stefanie poroča: O priiki svečane predaje umetniško izdelane zapovedniške palice, ki so jo predsedniku vlade izročili italijanski teški invalidi ob velikih manifestacijah množice in v prisotnosti članov vlade, je imel Mussolini govor, v katerem je dejal, da smatra teške invalide za svoje najdražje brate, ter dodal: »Moja govora, ki sem ju imel v Livornu in v Firenzi, sta imela velike posledice, ker so začele gagati vse gosi v raznih evropskih državah. Nikoli se še ni tako jasno pokazalo licemerstvo. Izgleda, kakor da obstojajo edino v Italiji letala in da imajo drugod papirnat zmaje, da ima

edino Italija topove, ostali svet pa le gizdalinske palice, da ima samo Italija vojašnice, drugod pa da imajo lepe, široke stavbe za zabavo in kratek čas, da ima samo Italija vojne ladje in vojno mornarico, drugod pa imajo baje samo ribiške ladje ali ladje za zabavo. Vi veste, da je dejansko čisto drugače in da je nepojmljivo, da bi samo Italija izvršila razorožitve, medtem ko se ostale države oborožujejo. Vi ste mi dali to palico, kot palico zapovedništva, jaz pa bom smatral to palico za palico pokoravanja duhu zmaje in volji domovine.« Mussolinijev govor so vsi navzoči toplo odobraval.

Za solidarnost Evrope

Lyon, 22. maja. AA. Herriot je izjavil, da soglašajo s Briandovim načrtom o zvezi evropskih držav in da je pripravljen sodelovati pri uresničenju te misli.

Berlin, 22. maja. AA. »Germania« komentira Briandovo spomenico in veli, da je izpraznitev Porenja začetek nove dobe v odnosih med Francijo in Nemčijo. Solidarnost evropskih držav je odvisna od dobrih odnosov med Francijo in Nemčijo.

Izjava Loucherja

Praga, 22. maja. n. Louchet je danes iz Prage odpotoval v Bukarešt. Pred odhodom je podal zastopnikom čeških listov izjavo, v kateri se brani proti očitkom, ki so izšli proti njemu v nekaterih čeških listih, češ, da hoče ukazovati v Češkoslovaški. Izjavil je: »Kot podpredsednik gospodarskega odbora Društva narodov sem porabil priliko, da se prepričam o gospodarskem položaju posameznih držav. Vtis, ki sem ga prejel dosedaj, mi je povzročil dokaj pesimistično naziranje in potrjuje moje mnenje, da je Briandov memorandum prišel v pravem času. Pri tej priliki sem tudi slišal, da se nam Francozom očitajo, da iščemo gospodarsko ali politično hegemonijo. Predpostavljam, da noben pameten Čeh ne more verjeti, da bi mogla pri katerikoli francoski vladni nastati taka misel. Naš gospodarski položaj bi nam ne dovolil, brigati se za to, kar se godi drugod, vendar se pečemo s tem iz čustva solidarnosti. Mi ne zasledujemo nobenega drugega cilja kakor utrditev miru v taki organizaciji, v kateri bi bila zavarovana svoboda in pravica vsakega naroda.«

Dunajska vremenska napoved. Še nekoliko bolj toplo, v severnih Alpah sicer malo izpremembe, v južnih Alpah pa najbrže bolj oblačno.

„Zeppelin“ pristal v Pernambucu

Pernambuco, 22. maja. n. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je ob 22. srednjeevropskega časa preletel ocean in pristal na letališču v Pernambucu. Na letališču so se zbrale velike množice ljudi, ki so prihod zrakoplova burno pozdravljale.

Zrakoplov R 100 leti

London, 22. maja. AA. Snoči je zapustil Cardington zrakoplov R 100 za poizkusni polet pred odhodom v Kanado. Zrakoplov je letel nad Londonom. Pozneje je krenil proti Severnemu morju in križaril nad vzhodno obalo vso noč. Davi ob 11 so ga opazili nad Leedsom. Zrakoplov je sedaj že 18 ur v zraku in ima posadke 40 oseb in 23 potnikov. Všečvi letalskega podtajnika Montagueja.

London, 22. maja. AA. Zrakoplov R 100 je pristal v Cardingtonu po srečnem 24 urnem poletu.

Miss Johnson nadaljuje polet

London, 22. maja. AA. Davi je miss Johnson nadaljevala polet v Avstralijo iz Surabaje na otoku Java v Atamburu. Ta pot je dolga 756 milj. Če bo šlo vse po sreči, bo preletela ostalih 500 milj do Port Darwina v Avstraliji jutri, kjer jo čaka velik sprejem. Brzjavila je svojim sorodnikom v Angliji, naj ne bodo v skrbeh in da se pazi.

Francija dá Siriji avtonomijo

Pariz, 22. maja. AA. Visoki komisar za Sirijo je razglasil besedilo ustavne organizacije sirijske države pod franc. mandatom. Ti zakoni obsegajo:

1. Ustavo libanonske republike, ki je v veljavi od maja 1927.

2. Ustavo sirijske države, v soglasju z besedilom ustavotvorne skupščine, ki je zasedala junija in julija 1928. z dopolnili o pravicah in dolžnostih mandatarske države.

3. Organično uredbo o ozemlju okoli Alexandrette s specialnim režimom v okvirju mednarodnih obvez.

4. Organski statut vlade v Diebel Abd el Azisu, ki uvaja avtonomijo v zmislu mandata in želj prebivalstva.

5. Organsko ureditev skupnih interesov in način sodelovanja med posameznimi vladami in mandatarsko državo. Vsi ti statuti odgovarjajo temel načelom:

1. Liberalna ureditev mandatarski državi podrejenih ozemelj.

2. Solidarnost med temi ozemlji.

Ti ustavni statuti bodo predloženi Svetu Društva narodov. Te ustavne določbe se bodo smele izpreminjati bodisi po predvideni ustavni poti, bodisi s pogodbo z mandatarsko državo ali pa s pogodbami med zainteresiranimi vladami pod pokroviteljstvom mandatarske države.

Ruski dolg Angliji

London, 22. maja. AA. Na tozadevno vprašanje v spodnji zbornici je zakladni minister Snowden izjavil, da dolguje ruska vlada Angliji 900 milijonov funtov šterlingov. Doselej ni stavila sovjetska vlada glede fundiranja tega dolga nikakih predlogov. O tem vprašanju bodo razpravljali na pogajanjih s sovjetsko vlado, ki bodo v kratkem. V svetovni vojni je angleška vlada posodila Rusiji denar po 5%, kar znaša letno 45 milijonov funtov obresti, ki jih morajo plačati davkoplačevalci.

Čangkajšek zmaguje?

Šanghaj, 22. maja. AA. Čangkajšek, šef nankinske vlade, je baje po večdnem obleganju zavzel trdnjavo Kouitch na meji Honana.

Alpine Montangesellschaft

Dunaj, 22. maja. n. Največje avstrijsko industrijsko podjetje Alpine Montangesellschaft, katere večina je v rokah družbe Vereinigte Stahlwerke, Düsseldorf, bo za leto 1929. zopet razdelila dividendo 4% na delniško glavnico 60.000.000 šilingov. Odpisi se bodo od 8.1 zvišali na 10.1 milijonov šilingov.

Parnik gori

Pariz, 22. maja. u. Potniški parnik »Asiac«, ki vozi 1500 muslimanskih romarjev iz Meke, gori ob večer zvečer na Rdečem morju. Koliko romarjev je postalo žrtev požara ali utonilo, še ni znano. Parnik, ki obsega 5890 ton, je pripeljal v Džedo, pristanišče Meke, 1500 arabskih romarjev, kjer jih je izkrcal.

Drobne vesti

Belgrad, 22. maja. m. Kakor poročajo iz Niša, je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienco trgovskega ministra dr. Demetroviča, za njim pa zunanjega ministra dr. Vojo Marinkoviča.

Belgrad, 22. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog ministra trgovine in industrije v soglasju s predsednikom ministrskega sveta vpokojen načelnik ministrstva za trgovino in industrijo dr. Milorad Zedić.

Berlin, 22. maja. AA. Minister za narodno obrambo Gröner je tekom razprave o proračunu v parlamentu zanikal, da bi se Nemčija oboroževala.

Jeruzalem, 22. maja. AA. Židovsko prebivalstvo je izvedlo enodneвно stavko, da protestira proti začasnim ustavitvi priseljavanja.

Pariz, 22. maja. AA. V načrtu novih gradenj za pomorsko mornarico sta dva velika brzoparnika, ki bosta vozila med Francijo in Alžirjem.

Pariz, 22. maja. AA. »Havas« poroča iz Ankare, da bo turški minister notranjih zadev otvoril mednarodni turistični kongres, ki začne zasedati 31. maja v Carigradu.

Spomenica delavskih organizacij

o ednosajih med poslodajcem in delavcem.

Belgrad, 22. maja. u. Zastopniki delavskih organizacij so trgovinskemu ministru izročili posebno spomenico, v kateri odgovarjajo in stavljajo predloge k načrtu zakona o »radnjah«. Predvsem zahtevajo delavske organizacije, da se kot pomožna osebe v smislu tega zakona morejo smatrati tudi kmetijski delavci in delavci lesne industrije, delavci državnih podjetij, monopola in regalov, kakor tudi ostalo delavstvo in pomožna osebe, čigar položaj ni urejen s posebnim zakonom.

Glede izplačila delavskega zaslužka zahtevajo delavske organizacije, naj se nagrade ozi. plače pomožnemu osebju, ki dela za držino, izplačujejo tedensko in sicer v četrtak.

Delavski odnosi med poslodajcem in delavcem naj bi bili urejeni takole:

Za osebe, ki delajo za mesečno plačo, se odpoveduje obojestransko na tri mesece naprej. Pri mezdah, za katere se dela na uro, za dnevno mezdo ali na akord, naj se odpoveduje 15 dni naprej. Glede javnece so delavske organizacije mnenja, da je potrebno maksimalno učno dobo pri obrtih znižati od štiri na tri leta. Skrb in nadzorstvo glede učenec in javence naj se poveri delavskim zbornicam in drugim delavskim in pomožniškim organizacijam, ne pa organizacijam poslodajalcev.

V izpraševalnih komisijah naj se del. zbornicam prizna isto število zastopnikov, kakor jih imajo poslodajalci. V šolskih odborih naj bodo zastopane tudi delavske zbornice in delavske strokovne organizacije z enakim številom kakor poslodajalci. Glede prisilnih strokovnih organizacij poslodajalcev kakor tudi glede prisilnega sodelovanja s pomožniškim osebjem so delavske organizacije na stališču, da naj kot prisilne organizacije poslodajalcev z ofiicelnim značajem ostanejo samo zbornice, vse druge organizacije pa naj imajo značaj svobodnih in prostovoljnih organizacij.

Delavske organizacije so posebno odločno proti vsakemu poskusu, da se pomožniško osebje prisili na to, da sodeluje z združenji poslodajalcev, in zahtevajo popolnoma enako svobodo samostojnega združevanja za pomožniško osebje, kakor jo je tudi doslej uživalo.

Belgrajski proces

Belgrad, 22. maja. u. Na današnji razpravi so bili najprej zaslišani izvedenci, ki jim je bilo poverjeno preiskovanje rokopisov posameznih obtožencev, radi pism, ki so jih pisali obtoženci v zaporu v svrhu enotnega zagovora. Izvedenci so ugotovili, da so ta pisma pisali Bernardić, Mocnjaj in Veselić. Zasliševanje treh izvedencev je bilo zelo dolgotrajno. Nato so se še čitali nekateri dokazilni dokumenti, ter curricula vitae obtožencev. Vsi predlogi odvetnikov, ki so jih bili včeraj stavili, so bili odklonjeni. S tem je dokončano v glavnem dokazilno postopanje in bo jutri najbrže govoril državni tožitelj.

Obsojeni tihotapci

Belgrad, 22. maja. AA. Meseca decembra prošlega leta je bilo utihotapljeno v Belgradu blaga, ki bi zanj znašala carina 304.240 Din. Malverzacija so pravočasno odkrili ter izvedli postopek proti bivšemu carinskemu posredniku Aleksandru Okejskovu, Vujiću, trgovcu Mahmudu Skremderu, Saffitu, Jurlicu, kavarnarju Blažu Bobiću, Vaseljku Markoviću, carniku Mirku Niškoviću, carniku Dušanu Atanaskoviću in carniku Jovanu Masloviću. Zdaj je bil proti njim izvršen postopek ter so bili obsojeni vsak na 3.042.400 Din globe v srebru. Ker se je pri preiskavi ugotovilo, da so se pregrešili tudi proti kazenskemu zakonu, pogl. 28, so carinska oblastva izročila stvar prvostopnemu sodišču v Belgradu. Sodišče je 19. t. m. izreklo razsodbo, po kateri so Svetlik Marković, Dušan Atanasković, Mirko Nišković obsojeni vsak na dve leti strogega zapore in na izgubo državljanских pravic za to dobo. Proti ostalim se sodni postopek nadaljuje, dokler se ne doseže, koliko so napravili škode.

Trije poskusi samomora v Zagrebu

Zagreb, 22. maja. z. Današnji dan so bili v Zagrebu zabeleženi trije samomori. 17 letna delavka Dragica Nežić je spila 2 del oture kisline. V Zelengaju so našli šoterja Mirka Gjurića, lastnika avtotaksija, s prežezanimi žilami. Ko so ga našli, mu je že skoraj vsa kri otekla. Nadalje je poizkusil samomor čevljarski pomočnik Stefan Mlakar. S čevljarskim nožem si je prerezal desno stran vratu, obenem pa si ga je zabodel tudi v levo stran prsi. Vse tri samomorilne kandidate so pripeljali v bolnišnico.

Bambusove palice imajo besedo

London, 22. maja. u. Po zadnjih vesteh je bilo pri spopadih v Darasani ranjenih 630 ljudi, ki pa so skoro večinoma dobili samo tam običajne udarce z dolginimi bambusovimi palicami. Ker se je vlada bala, da bo prišlo še do nadaljnjih spopadov, je bilo včeraj zvečer odposlanih iz Bombaya v Darasano še 400 vojakov indijskih čet, katerim bodo danes sledili še nadaljnji transporti. V Mašulipatamu, severno od Madrasa, je morala včeraj policija rabiti strelno orožje, da prepreči demonstracije, pri čemer je bilo več oseb deloma teško ranjenih. Svet vseindijske muslimanske zveze v Bombayu je včeraj v sprejeti resoluciji ugotovil, da je teško brzdati muslimane v Indiji, če se ne bodo izpolnile upravičene zahteve Arabcev v Palestini.

Kritičen položaj nemških financ

Berlin, 22. maja. n. Nemške državne finance so radi težkega gospodarskega položaja in velike brezposelnosti v kritičnem položaju, ker so tudi davčni dohodki manjši. Računa se s tem, da bodo v tekočem proračunskem letu predvideni dohodki za 500 milijonov mark manjši. Za zavarovanje proti brezposelnosti nameravajo zvišati prispevke za približno eno tretjino, dalje nameravajo zvišati davke in odrediti morda enkratno žrtvovanje s strani stalno plačanih nameštencev višjih kategorij. Program vlade, s katerim je hotela potom znižanja davkov v prihodnjem proračunu olajšati gospodarstvo, je radi takega položaja postal popolnoma dvomljiv.

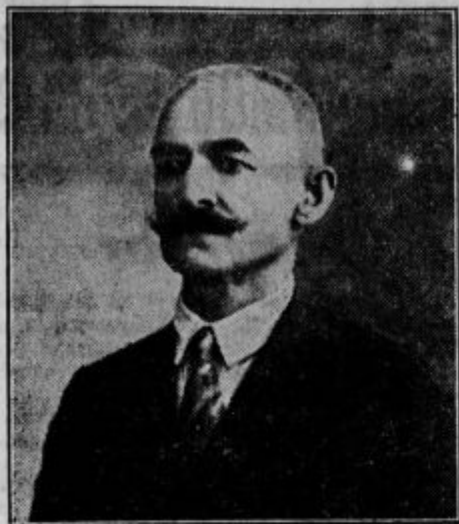
Pariz, 22. maja. AA. Tuniški Bey bo prisotvoval veliki reviji čet 14. julija.

Priprave za vseslovanski gasilski kongres

Iz razgovora s predsednikom želez. odseka gosp. Zupanom

Ljubljana, 22. maja.

Vseslovanski gasilski kongres v prvih dnevih meseca avgusta bo najpomembnejši letošnji dogodek v Ljubljani. Datum kongresa se naglo bliža in kar naenkrat se bo znašla Ljubljana sredi vsakega kongresnega vrveža. Da naša javnost dobi

Gospod Franc Zupan.

nekoliko vpogleda v vse mrzlične priprave za ta kongres in izpopolni svojo predstavo o kongresu samem, smo se obrnili na predsednika enega najvažnejših odsekov pripravljalnega odbora, železniškega odseka, g. Franca Zupana. G. Zupan je načelnik ljubljanske gasilske župe in načelnik gasilskega društva v Mostah.

Rade volje se je odzval g. Zupan naši prošnji in nam v razgovoru pojasnil:

»Sredi februarja so se na zborovanju kongresnih delegatov in zveznem obnem zboru osnovali poleg pripravljalnega odbora, katerega predsedstvo je prevzel g. Rihard Engelsberger iz Krškega, osnovali tudi posamezni odseki, 12 po številu. Predsedstvo železniškega odseka sem prevzel jaz. Odsek je pričel živahno delati in je že dosegel znatne uspehe. Obrnili smo se na posamezne države s prošnjo za vozne olajšave, to je za polovično vožnjo za udeležence kongresa. V Jugoslaviji smo dosegli 50% popust na železnice in sicer za vse, za gasilce same in člane njihovih druženj. Sedaj smo vložili prošnjo, da dovoli ministrstvo gasilcem v kroju 75% popust na vseh železnicah. Na-

prosili smo tudi avstrijske zvezne železnice, naj nam dovolijo 50% popust za prevoz predmetov, namenjenih za gasilsko razstavo. Ta prošnja je bila ugodno rešena, prav tako enaka prošnja na češko-slovaško železniško ministrstvo. V isti zadevi smo se obrnili tudi na našo vlado, vendar pa prošnja še ni rešena. »Jadransko plovstvo« na Sušaku smo prosili, naj dovoli izletnikom z gasilskega kongresa polovično vožnjo, čemur je družba ugodila. Danes smo poslali enako prošnjo tudi »Dubrovački plovbi«.

Delo za prevoz vse ogromne množice udeležencev kongresa je že sedaj veliko. Čehi so se že prijavili za dva posebna vlaka in sedaj se priključajo že za tretjega. Na Češko sem že poslal 1500 kongresnih legitimacij. Iz južnih krajev države pa se je že dosedaj prijavilo nad 6000 udeležencev. Skupno računam, da bo na kongres prišlo z železnico okoli 30.000 gasilcev in članov njihovih druženj.

Po kongresu bomo organizirali velike izlete udeležencev na Gorenjsko, na Dolenjsko in na morje. Popust na železnicah velja za inozemce od 31. julija do 31. avgusta, za naše državljane pa od 25. julija do 10. avgusta.

Moram reči, da nam gre železniška uprava zelo na roko. Posebno vnelo mi pomaga postaje-načelnik g. Ludvik, ki je član našega odseka. Pomaga zlasti s svojim znanjem češčine in pa poznavanjem železniških tarif.

Naš odsek šteje 9 članov, vsi pa bodo imeli polne roke dela. Pred kongresom bomo morali organizirati dve pisarni — saj ne bo malenkost potrditi in podpisati najmanj 25.000 legitimacij. Najhujši dan bo pač v soboto, dne 2. avgusta, to je dan pred glavnim kongresnim dnevom. Pa že sedaj je vse polno dela s prošnjami na vse mogoče direkcije, paroplovne družbe, z vso ogromno korespondenco, ki jo je treba opraviti.

Vendar sem si pa svest, da bo šlo vse gladko in v najpopolnejšem redu. Udeleženci kongresa bodo potovali hitro in udobno in odsek more obljubiti, da ne bodo naleteli nikjer, ne na meji in ne med vožnjo po naši državi, na nikake znatne ovire. Toliko, kolikor moremo ljudje pač obljubiti in izpolniti, toliko bomo tudi storili. S strani železniških oblasti nam je obljubljeno, da bo poskrbljeno povsod za največji red. Pa tudi železniško osebje bo pravečasno obveščeno o legitimacijah in o vseh potrebnih odredbah ter o ugodnostih, ki jih bodo imeli udeleženci kongresa. Tako bo preskrbljeno vse, da se bo vseslovanski gasilski kongres vršil v Ljubljani v največjem sijaju.

Protituberkulozne lige potrebne

V pretežni večini naših mest, trgov in podeželskih občin je bila z veseljem in polnim razumevanjem stvari sprejeta vest o ustanovitvi Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani, ki naj bo vodilna zveza po vsej banovini posejanih samostojnih krajevskih lig. Z ljubeznijo so lokalni činitelji pričeli s pripravljalnimi deli, zavedajoč se važnosti problema v vsej njegovi celoti in grozoti. V vseh večjih krajih in tudi že po manjših občinah so ustanovljeni pripravljalni odbori.

V nekaterih krajih pa misel sistematično in samostojno organiziranja boja proti jetiki še ni dobila navdušenega razumevanja, češ, da je društvo že preveč in v vseh društvi delujejo ene in iste osebe. To je resnica samo delno, kajti društvo, to je organiziranje narodnega življenja ni nikdar preveč. Težko pa je, ako morajo v vseh društvi delovati ene in iste osebe. To dejstvo pa ne sme ovirati intenzivnega stremjenja, da se ustanovi še posebno protituberkulozno društvo. Tako društvo je zlasti za nekatere kraje najpotrebnejše in socialno najbolj utemeljeno. Ako so obstoječa društva ovirana, potem bi bilo marsikje prav, da vsa društva likvidirajo in da se vse sile strefe v eno samo društvo, ki bi imelo v svojem programu le boj proti jetiki.

Posredno delujejo v intencijah protituberkulozne lige vsa humanitarna in dobrodelna društva, vse sportne in telovadne organizacije, na kratko vsa združenja, ki lajšajo gorje ali ki utrjujejo zdravje

in odpornost posameznika. Toda ta posredna akcija ne zadošča, treba je direktnih ukrepov. Paralelno, druga od druge popolnoma neodvisne posredne akcije v borbi proti jetiki ne prinašajo efekta. V borbi proti jetiki je treba stremenosti sistema, organizirane enotnosti, združevanje sil in sredstev na eni in isti poti. Kaj pomaga, ako sportno društvo utrjuje fizično zdravje svojih članov, na jetiki obbolelem članu pa ne more pomagati in svetovati, ne more preprečiti okuženja okolici. To more storiti le za to kvalificirano društvo. Zensko društvo more na jetiki oboleli ženi (posamezni, od slučaja do slučaja) z malo podporo trenutno morda malo pomagati, preko tega pa njegovo protituberkulozno udejstvovanje ne gre. Nič ne ve, kje in zakaj se je žena okužila, ni sredstev za izolacijo otrok, društvo nima možnosti študirati problema med in prehrane delavčeve žene, nima zadostne avtoritete in kvalifikacije, da bi izsledilo vsa ležišča bacilov itd. Kaj nam pomaga, ako bi eno ali drugo društvo gmojno podpiralo vse na jetiki bolne svoje člane, pri tem pa bi ničesar ne storilo n. pr. za desinfekcijo stanovanj, za ločitev bolnih in zdravih. Važno sredstvo v borbi proti jetiki je poučevanje ljudstva o jetiki, o varovanju pred njo, o zdravljenju, o preprečenju nadaljnjega okuženja itd. Malo je druženj, ki imajo v programu to propagando.

Čevljar ni za to, da bi izdeloval mize. Vsako društvo pa, če ima tudi humani in socialni značaj, ni sposoben, da vodi borbo proti jetiki po vseh načelih in z vsemi sredstvi modernega protituberkuloznega boja. Protituberkulozna borba je stroka in poklic zase. V tem poklicu moramo biti šele izučeni. Protituberkulozne lige so šola za to. Padanje tuber-

kuloznih obolenj in smrtnih slučajev v Nemčiji, Angliji in zlasti v Ameriki ima svoj vzrok v dobro organiziranih protituberkuloznih ligah, v katerih se privatni in javni in poštvenostni pridružuje pomoč države, občin, javnih korporacij, podjetij itd. Protituberkulozne lige osredotočajo pri sebi delovno skupnost vseh činiteljev, katerim je pri srcu blagor naroda in države. Protituberkulozna liga je štab, ki vodi borbo in vpliva na vse strani, da aktivnost v borbi nikjer ne popusti.

Prostovoljno delo v protituberkuloznih ligah je dolžnost vsakega, ki hoče biti državljan svobodne države in vreden sin naroda, ki v svobodni državi hoče in mora živeti — zdrav in krepak. Okoli nas divja bitka, v kateri padajo in umirajo leto za letom desetstotici bratov in sester. Ali jim hočemo dati pomoči?

Kongres katoliških žena

Rim, 19. maja 1930.

Ob 7 zjutraj je bila skupna pobožnost v katekombah sv. Domitile: sv. maša, sv. obhajilo in govor »o kristjanovem ponosu na sv. veroc. Potem ogled katekomb sv. Domitile in sv. Kalista. — Grič, pod katerim je katekomba sv. Kalista, valovi v krvavodečem cvetju maka, kakor da poganjajo iz mučeniške krvi rdeči cvetovi. Govoriti ali pisati o katekombah se ne da. Videti jih je treba in doživeti njih vpliv.

Popoldne ob 5 je predavala članica predsedstva internacionalne unije in predsednica ital. kat. ženske mladine gđ. Barelli »o moralni zahtevi Cerkve v osebnem življenju vsake posameznice izmed kat. ženske mladine«. Seji je predsedoval kardinal-protektor emin. Ceretti. Razpravljalo se je zlasti vprašanje mode in kar je s tem v zvezi v sodobnem ženskem življenju. Sprejete resolucije se krijejo s škofjskimi odredbami celega sveta. Ob 6 se je to vprašanje obravnavalo dalje s praktičnih vidikov pod spretnim vodstvom izdajateljice nemške modne revije »Blätter für Kleid u. Heimkultur (M. Gladbach)«, gđ. Kretschmer. Peto točko je nastalo iz skupnega dela: 1. Kako moremo na modo vplivati s kat. stališča. 2. Kakšno pozitivno delo vršimo nasproti reklamam za nemoralno modo. 3. Zahteva po novem stilu v modi, ki naj se giblje v mejah morale, dostojnosti in lepote. 4. Organiziramo modne razstave! 5. Kje in kateri modni ateleji so urejeni po katoliških zahtevah?

Razgovor je bil silno živahen in je upati, da bodo praktični sklepi prišli do uresničitve.

Rim, 20. maja.

Danes se je pričel VIII. kongres internacionalne unije kat. ženskih zvez (mladinska sekcija, ki je zborovala od sobote do sredi, je njen sestavni del). V baziliki S. Maria sopra Minerva je imel kardinal Ceretti sv. mašo in je delil udeležencem obah kongresov sv. obhajilo, ki je obilnostno za jubilejni odpustek. Trume belo oblečenih deklet z belimi pajčolani so se že ob 7 začele zgrinjati od vseh strani v baziliko (moja vstopnica nosi št. 4313). Ob kardinalovem vstopu v cerkev je začelo 33 lestenecv ob okoli nad oltarjem sv. Katarine Sleske. — Liturgična sv. maša; med obhajanjem je pel zbor italijanskih in francoskih deklet znane latinske evharistične pesmi. Kardinalu je streglo 8 dominikancev v slikovitih redovnih oblekah.

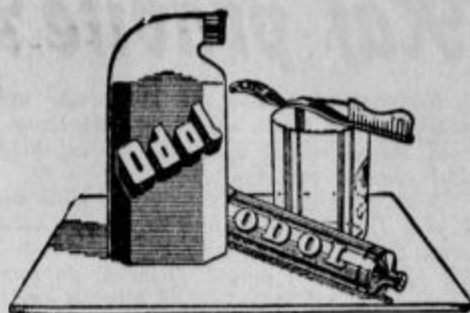
Po sv. maši skupen zajutrek v kavarni Piazza Minerva.

Ob 10 otvoritev kongresa v veliki zborovalni dvorani italijanske ženske zveze z veličastno kantato na orglah. Kardinal-protektor otvoril kongres s posebnim blagoslovom sv. očet. Potem v francosčini nadaljuje svoj pozdravni govor in se dotakne važnejših datov iz zgodovine unije. (Dvorana, ki ima 600 sedežev, 400 stojšč, 3 galerije, je nabit polna. Mnogo je moških, precej duhovščine in več poročevalcev katoliških listov.) Nato preide k temeljnim načelom krščanske družine in izvaja dalje, ker se rušijo le-ti, družina propada. Zena je tista, ki bo družino zopet vzpostavila. Kako, bo pokazal prav ta kongres, ki mu je glavni tema »Dvig morale v družini«.

Predsedstvo prevzame potem gospa Steenberghe-Engeringh (Utrecht), ki prečita telegram sv. očet. Tajnica prečita nato celo vrsto brozjavnih in pismenih pozdravov iz vseh delov sveta. Predsednica potem čita imena združenj, ki so poslala svoje delegatke na kongres, ki imajo pravico, udeleževati se zborov delegatkinj. Zastopanih je 42 držav, nekatere celo s 6 društv. Predsednica poda nato svoje poročilo na javnem zborovanju, v katerem poudarja vse vrste dela v ženski organizaciji: cerkveno, misijonsko, karitativno, socialno, prosvetno, zlasti pa obrambno delo v smislu varstva družine in njene svetosti. Prav v tej točki so posamezne komisije izdelale na podlagi statističnega materiala, ki so ga zbrale združene organizacije, načrte, ki si jih bodo osvojile vse zveze in vsa društva. Objavljeni bodo v prihodnji javni seji.

Nato je sledil zbor delegatkinj.

Popoldne ob pol 6 je priredila italijanska ženska zveza došlim delegatkinjam prijateljski sestanek v dvorani »Scirolo« s. Pietro via Serofa 70.

Negovanje usi z Odolom je naravnost dobrota. Uničije v usih, ki zobe polagoma uničuje, se zanesljivo zavre in po vsakem izplaknjenju z Odolom se širi po vseh usih poživljoča svežost. Če očistite zobe z Odol-pasto, ohranite zobe bleščeče bele.

Prijavljanje prebivalstva

S 1. majem t. l. je stopila v veljavo nova uredba o prijavljanju prebivalstva, ki jo je izdal ministrski predsednik in minister za notranje posle 15. januarja t. l. Ker čujemo, da so v tem oziru težave, objavljamo glavne določbe javnosti v znanje in ravnanje.

Po tej uredbi mora vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj prijaviti odtodno odjaviti krajnjemu policijskemu oblastvu v 24 urah s predpisanim formularjem vsakega stanovanca, ki se vseli v hišo ali izseli iz nje, ne glede na to, ali je sam ta stanovalec in ali odda stanovanje za oškodnino ali pa brezplačno.

Prav tako morajo prijavljati in odjavljati:

1. vsi stanovanci, ki oddajo del svojega stanovanja podnajemnikom — podnajemnike;
2. upravniki javnih in zasebnih šol, konviktov, sirotišnic in ubožnic ter podobnih zavodov — osebe, ki stanujejo v teh zavodih;
3. upravniki bolnišnic — službeno osebje, ki stanuje v bolnišnicah in bolničke, ki niso že drugače prijavljeni v tem kraju;
4. nadzorniki vojaških zgradb — civilne osebe, ki stanujejo v njih;
5. upravniki kazenskih zavodov in zaporov — vsakega kaznjence.

Prijave — odjave rojenih, poročenih in umrlih oseb predlagajo vsak teden s seznamkom oni organi, ki vodijo dotične matrike.

Za ženo in za otroke pod 18 leti se ne podajajo posebne prijave, če se ne nastanijo posebej.

Prireditelji proslav, kongresov, zletov in podobnih prireditelj prijavljajo in odjavljajo sami osebe, katere nastanjujejo skupno in sicer s skupnim seznamkom, ki mora obsegati glavne podatke o vsakem udeležencu. Prav tako prijavljajo in odjavljajo upravitelji delavskih zavetišč, občinskih in drugih azilov, cirkusov in podobnih potujočih družb s skupnim seznamkom osebe, nastanjene v teh podjetjih.

Upravitelji hotelov, prenočišč, penzij, krčem in podobnih obratovalnic morajo prijaviti in odjaviti v 12 urah vse, ki se nastanijo pri njih, in sicer državljane kraljevine z enim izvodom, inozemce pa s po dvema izvodom. Take prijave veljajo največ za 60 dni; po tem roku se imajo obnoviti, če ni odjave. Ti upravitelji morajo točno voditi evidenčno knjigo o stanovalecih, v katero vpisujejo zaporedoma vse osebe, ki se nastanijo pri njih. Ta knjiga je policijskim organom na razpolago za vpogled. Hraniti se mora pet let od poslednjega vpisa.

V krajih, ki pripadajo vaškim občinam, se prijavljajo in odjavljajo samo one osebe, ki niso stalni prebivalci teh krajev, ali ki niso državljani kraljevine.

Za neizvršeno prijavo ali odjavo so odgovorni oni, ki morajo po tej uredbi prijavo ali odjavo predložiti; za točnost podatkov o stanovalcu pa je odgovoren dotični stanovalec.

Kdor prekrši predpise te uredbe, se kaznuje v denarju od 10 do 500 dinarjev, če pa ne jplača denarne kazni v določenem roku, se kaznuje z zaporom od 1 do 10 dni. Kazni izreka krajevno policijsko oblastvo odtodno okrajni načelnik.

Kdor si želi nabaviti

aluminijasto, emailirano sivo ali modro kuhinjsko posodo, naj se pred nakupom iste obrne na tvrdko z železino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

Točna in solidna posrežba!

Janko Mlakar:

S pota v Sveto deželo

II.

10. maja 1930.

Ko smo zavili iz Kotorskega zaliva na prost morje, je privihral za nami z Lovčena oblak, se izlil nad ladijo in v hipu spraznil vse odprte krove. Zabalno je bilo gledati, kako so potniki hiteli sebe in stole reševati pred mokrim Lovčenovim slovesom. Za nami so se kopčili oblaki v velikansko sivo zaveso, mi pa smo pluli solncu nasproti.

V sredo zjutraj sem vstal ob solnčnem vzhodu. Na parniku nas je več duhovnikov in tako se začno maše že ob štirih. Mašujemo v obeh kadilnih salonih, katere začno pospravljati ob pol šestih. Do takrat morajo vsi v odmaševati. Seveda ne pridemo vsi na vrsto.

Ko sem prišel na krov, smo pluli že ob obrežju otoka Krfa. Kmalu po sedmih je Olivia vrgla sidra in šli smo na suho.

Mesto Krf (Corfu), pred katerim smo se zasedrali, ima precej burno zgodovino. O tem pričajo zlasti mogočne utrdbe, ki so ga svoje dni varovale pred vsakežnimi napadi. Dandanes so seveda brez vsakega pomena.

Otok je jako lep in kolikor sem ga videl, ves poraščen z gozdovi samih oljk. Podnebje je zelo milo in zdravo. Snega sploh ne poznajo tu. Medtem, ko pri nas krompir niti iz zemlje ni pogledal, ga tu že kopljejo in odvažajo na ladja.

Ko sem prišel v mesto, sem bil razočaran. Človek bi pričakoval, da stoji sredi palme, pomaranče, oljke, mogočni hoteli in lepe vile, pa se zastoj oziroma po vsem tem. Celotelo »Konstantinopel« je tak, da smo bili veseli, da nam ni bilo treba iskati prenočišča v njem. Ulice so večinoma ozke in nesnažne, ljudje pa zanemarljeni in leni, zlasti moški. Videli sem žene na cesti kamenje tolči, može pa okrog pristanišča postajati.

Pogled z utrdbe, na kateri stoji svetilišč, je jako lep. Vidi se precejšen del otoka, morje, onstran pa albanske in grške gore.

Popoldne smo se odpeljali na otok Vido, kjer smo obiskali grobove srbskih vojakov. Pokopališče ima jako lepo lego. Uboge žrtve svetovne vojne so obrnjene prav proti albanskim goram, preko katerih so šle naravnost v smrt. Naj počivajo v miru...

Nato smo se odpeljali z avtomobili na grad »Ahlileion«. Sezidati ga je dala v grškem slogu cesarica Elizabeta. Imela je jako dober okus, to se ji mora priznati. Pred vojno, ko so parke skrbno gojili, je moralo biti tu naravnost rajsko lepo. Zdaj seveda se povsod pogreša skrbna lastnikova roka.

Nazaj grede nas je avtomobil peljal po lepi cesti ob obali, da smo videli otok Pontikonisi, ki je dal slikarju Bücklinu idejo za njegov znani »Otok mrtvih«.

V luki nas zopet obsejajo prodajalci s pomarančami, vinom, želvami in razglednicami. Ker smo se že dopoldne izšolali, smo zdaj že laže kupovali. Jemali so prav radi namesto dra-

hem tudi naš denar. »Pomarančarije« pa niso (?) delali dosti razločka med kovačem in marko; kajti dobil si lahko 15 pomaranč za kovača, medtem ko sem videl na ladji damo, ki je dala za deset pomaranč marko. Skoraj sem ji že hotel zaklicati z zgornjega krova, naj se ne pusti goljufati, pa sem se spomnil k sreči, da sem bil dopoldne tudi jaz opeharjen. Vsaka šola pač nekaj stane.

Po večerji je Olivia odplula dalje proti jugu. Dolgo, dolgo sta se še videla oba svetilnika, beli na utrdbi nad mestom in zeleni ob morju pod pokopališčem na otoku Vido, kjer si odpočivajo Srbi od dolgega pota čez negotlobne albanske gore. Večna luč naj jim sveti...

V četrtek so se zopet pojavila na morju bela jagneta in že smo mislili, da nas bo začelo zibati. Zlasti zvečer je hudo pihalo. Toda imeli smo mirno noč in večeraj zjutraj sem videl krasen solnčni vzhod. Pluli smo prav mimo Krete, na kateri sem opazil s snegom pobeljene gore. Ko smo prišli po obedu zopet na krov, nismo videli nič drugega več, kakor nebo in zemljo.

Večeraj se je končala razdelba po skupinah. Naša pojde najprej v Egipt in šele potem v Palestino, kar nam je zelo všeč, ker bomo na ta način najlepše zaključili potovanje.

Kakor je videti, se prijatelju Bogoviču hrepenenje po skrepkem viharju vsaj do Beiruta ne bo ušlo. Na nebu ni najmanjše meglice, morje pa prav prijazno nagubano. Ako bi se v pisalni salon, kjer se mučim s tem podlistkom, ne slišalo šumenje vode, ki se peni pod

parnikovim rilecem, bi sploh ne vedel, da sem na morju.

Zdi se nam, kakor bi živeli v deveti deželi. Druge skrbi nimamo, kakor da pazimo na klic trobente, ki nas vabi k obedu. Čudovito pa je, kako nam čas mine. Komaj se zaveš, že moraš k večerji. Ob osmih se potem zberemo na zadnjem krovu in pojemo; kajti pevci smo vsi, kdor pa prej ni bil, je pa postal zdaj. Sopotnikom so naše narodne pesmi jako všeč in jih pazljivo poslušajo.

Samo gospod Podgričar, ki spada k naši skupini, ni menda z našim petjem zadovoljen. Dovtipe in anekdote rad posluša; ko pa začnemo s petjem, pa izgine kakor kavra. Na Krfu smo ga pošteno razjezili. Ko smo bili že pripravljeni, da gremo na kopno, se je spomnil, da mora po suknjo. Ker ga pa predolgo ni bilo, smo odšli brez njega. Mislili smo, da se je premislil, ali pa, da je šel s kakim drugim čolnom. Ko smo se vračali z Vido, smo ga naenkrat zagledali na krovu Olivije. Bil je tako hud, da nam je žugal s pestjo.

Sicer pa vlada med našo slovensko skupino bratstvo in sloga. Posebno postrzeljiva je gospodična Juška Žuideršič. Tako je v svoji gorečnosti gospodu Lisu vsula v kavo soli namesto sladkorja, meni je pa polila prazen krompir z malinovčevim polivko, ki je bila namenjena za močnatno jed.

Če še omenim, da so naši saloni zvečer bajno razsvetljeni in da nam v njih godba dela najlepšo zabavo, topot lahko končam.

Kaj pravite?

Ne veste še, kako me je zadnjič nekdo razžalil? Tako hudo me je ozmerjal, da mi ne bi mogel nikoli oprostiti, če ne bi bilo nekaj resnice na tem.

Moža sem srečal zvečer v eni tihih mestnih ulic. Dovolj široka je bila in dea voza se moreta tam izogniti drug drugemu. Temu možaku pa nisem mogel. Disal je po jerušu, — menda je bil jeruš, če ni bilo še kaj hujšega. In ko se je možak zaletel proti meni, morda me je smatral za kandelaber, se je zadržal: »Koga, kakšen patriot pa si ti?« Nisem hotel majavemu človeku dokazovati na cesti svojega patriotizma in sem šel hitro mimo. Zboddlo me je pa le: jaz, ki skrbim za svoje zdravje, zdravje in življenje svoje družine, ki posvečam plačilo davke, ubogam oblasti in sem vojaščinu odslužil, jaz bi ne bil patriot? Kakšen patriot pa je ta, ki ga je samo žganje?

Stoj! sem si dejal, morda pa tudi ta nekako koristi državi in javnosti. Hitro sem računat: možak izpije zjutraj četrtinko žganja, sicer ni »dober«! Čez dan tudi četrtinko. Zgane seveda »greje« in človek se mora »ohladi« s tremi, štirimi vrčki piva. Da pa dostojno zaključiti dan, si privoščiti še zvečer tri litre »dalmatince«. »Preceč« boste rekli, gospod urednik. Poznam jih mnogo, ki izpijejo še več. Od pol litra žganja plača državne trošarine 2.80 Din, banovinske 1 Din in mestne 2.60 Din. Od treh litrov vina plača državne trošarine 3 Din, banovinske 3 Din, in mestne 4.50 Din. Od dveh litrov piva državne 2 Din, banovinske 1.20 Din in mestne 2 Din. Torej plača možak dnevno samo na alkoholu 20 Din javnih davkov, ali na leto 7300 Din. Povrh tega pa pokadi dnevno najmanj za 10 Din tobaka in od tega zneska so najmanj štiri petine čisti državni dobiček. Torej plačuje ta možak najmanj 10.000 Din državnega darika in sicer prostovoljno, ne da bi ga kdo k temu silil.

Sedaj šele razumem, zakaj je neka Angležinja pred leti pisala: »Slovenci radi plačujejo državne davke.« Ta mož, kakor je bil majav in nadelžen, je eden važnih stebrov državnih in javnih financ. Mi pa, ki solidno in trezno živimo, pijemo malo in kadimo še manj, ali se moremo primerjati s takimi, ki prebijajo ves svoj prosti čas po beznicah? Nasim državnim finančnikom, ki se leto za leto umijajo s proračunom, bi bilo skoraj svetovati, naj uvedejo velikansko propagando za pijančevanje in kajenje, denarci bodo kar na debelo leteli v javno blagajno in kar nerazumljivo se mi zdi, da oblasti še propagirajo antialkoholizem. Na vseh postojah, pošlah, v uradih, povsod vidimo grozno naslikane lepake z mrtraskimi glavami »Alkohol je strup!« Kaj dela država, to je težko razumeti, saj ona si s tem izpodkopa važen vir svojih dohodkov!

Gospod urednik! Ko sem vse to premišljeval, se mi je zavrtelo v glavi, ne od alkohola, ampak od teh nerazumljivih mi aksiomov. Ali naj se poslej morda odkrijem vsakemu pijancu, ki ga še kdaj srečam v življenju in gorolu jih bom še dosti, kot velikemu, iskrenemu, nardušnemu patriotu?

Tako bi človek obupal, ko bi ne vedel, da gre iz denarja od šnopsarskih davkov še vse premalo za protialkoholno propagando, še premalo za norišnice, še premalo za bolnišnice, premalo za najdenišnice in jetnišnice. Te reči morajo za pijance vzdrževati tudi trezniki, ki ne plačujejo alkoholnih davkov. Koliko je teh? Jaz ne vem!

Smrtno ponesrečeni voznik

Trbovlje, 22. maja.

Voznik, ki je šele od srede zaposlen pri konjih posestnika in gostilničarja Franc Kmetu v Trbovljah (njegovo ime se še ni ugotovilo, ker je gospodar odpotoval ter ima njegove dokumente zaklenjene), je vozil opeko od rudniške opekarne, ki stoji na Polaju. Od Polaja proti Vodam cesta močno pada. Voznik je ob ovinku začel prepozno zavirati. Voz, na katerem je bilo 500 kom. opoke, je začel teči. Voznik se je z zaviranjem mučil kot likor je mogel. Kakor je pravila neka žena, ki je prizer gledala, vseeno ni mogel vso ustaviti.

Kakih 10 m od ovinka stoji ob stanovnjaki hiši za rudarje ograja. Tu je voz zavozil v kanal. Voznik je obstal med vozom in ograjo. Nesrečnega je med vozom in ograjo nekaj časa valjalo, potlačilo ga pod voz, na kar je šlo eno kolo čezenj. Bil je seveda takoj mrtev.

Prepeljali so ga v mrtvašnico, ko je še po prejšer ožrnostno celo nesrečo ugotovilo.

Pri tem bi se zgodila kmalu še druga nesreča. Ob vnožu hriba, pri Pravičju, je hlapec čistil kanal, ki leži čez cesto. Izkopan je imel jarek čez cesto. Stal je v njem, ko je slišal močen hrum in videl, kako je opoka padla z drvečega voza. V zadnjem trenutku je skočil iz jame, ko so že pridrveli konji ter z vozom šli čez kanal.

Koledar

Petek, 23. maja: Janez Kistnik de Rossi; Deziderij, mučenec.

Osebnosti

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za pobočnika topniškega poveljstva bregalske divizijske oblasti topn. kap. I. razr. Franjo Krenar; za pobočnika topniškega poveljstva dravske div. oblasti topn. podporočnik Feliks Rus; za pobočnika 25. topn. polka topn. kap. II. razr. Janko Potočnik; za pobočnika topn. polka III. armijske oblasti topn. poročnik Aleksander Delini; za pobočnika vojne obrtne šole topn. tehn. zavoda topn. podporočnik Maks Japelj; na službo v nastavni odsek topniške inspekcije topn. poročnik Anton Svajgar; na službo v topniško inspekcijo topn. kapetan II. razr. Franjo Golob in na službo v upravo topniško-tehniškega zavoda topn. poročnik Slavko Par.

Novi grobovi

V ljubljanski bolnišnici je umrla gd. Marija Pevec, bivša uradnica Trgovske banke. Pogreb bo danes ob 3 popoldne.

N. n. v. m. l.

Mala kronika

★ Izlet Jadranske straže v Dalmacijo. Udeležencem izleta Jadranske straže v Split—Solja—Trogir o binkošti naznanjamo, da gre vlak dne 6. junija točno ob 19. Udeležniki naj bodo vsaj 15 minut pred 7 zvečer na glavnem kolodvoru v Ljubljani, ter naj vstopijo v vozove označene z: Jadranska straža A, B ali C. Udeležniki iz Dolenjske, ki vstopijo v Grosuplje, Novem mestu, Straži, Metliki itd., naj izvolijo paziti na osebni vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7 zvečer proti Nočem mestu ter na označene vozove. Prijavniki, ki do danes niso preklkali svoje prijave in niso vplačali zneskov, naj izvolijo takoj, a zadnji čas 1. junija vplačati prijavnino in določene zneske. Z zavlačevanjem napravljajo le nepotrebnega posla v administraciji. Prijave, ki niso bile do danes preklkane, smatramo za polnovečajne in se morajo vplačati v vsakem primeru. Obenem naznanjamo, da je še nekaj mest prostih v A in B razredu. Prijavite se takoj. Zadržite nemudoma prospekte. Vplačajte zneske, ker termin se bliža in rok poleka. Izletna pisarna J. S. Ljubljana, Vogelnja ulica 3.

★ V soboto šole nimajo prosto. AA. Načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave dravske banovine objavlja: Praznik sv. Cirila in Metoda se praznuje za rimokatoliške na podlagi § 3. odstavek 2 zakona o praznikih z dne 5. julija 1929, samo šolska mladina pravoslavne veroizpovedi ga praznuje 24. maja.

★ Promet izletniških vlakov v soboto 24. maja 1930. Ker pri izletniških vlakih v soboto 24. maja t. l. ni pričakovati zadostne frekvence, zato ta dan ne vozijo izletniški vlaki na progi Ljubljana gl. k. —Bistrica Boh. jezero, Ljubljana gl. kol.—Kamnik, Kranj—Tržič in Jesenice—Kranjska gora, Maribor gl. kol.—Fala in Maribor gl. kol.—St. Ilj.

★ Ponk na državnem konservatoriju in šoli Glasbene Matice v Ljubljani se bo vršil redno do konca junija, to je do sklepa šolskega leta 1929/30, ki bo na Vidov dan dne 28. junija 1930. Ravateljstvo opozarja in prosi p. n. starše, da pošiljajo redno mladino v šolo.

★ Obrtno-nadalj. šola v Šmartnem. Šmartno pod Šmarno goro. I. razred enorazredne obče obrtne nadaljevalne šole je zaključil šolsko leto z razstavo risarskih in pismenih izdelkov v nedeljo, 11. maja t. l. Razstava je pokazala, da se zamorejo doseči na enorazrednici brez pripravljalnega razreda isti, da celo večji uspehi, kakor na kakvi višje organizirani obrtni šoli, kar je to pripisovati predvsem sposobnosti in vestnosti učiteljsva. V drugem šolskem letu se bo otvoril II. razred. Da je ta šola neobhodno potrebna za našo občino, ni treba posebej poudarjati, ker se večina mladine posveča obrtniškim in rokodelskim stanu.

★ Vreme v državi. V Ljubljani je včeraj do-

polodne sijalo sonce, popoldne pa se je zoblalo in celo deževalo je okoli 2 popoldne. Barometer je kazal 764.5 mm, termometer 7.8° C do 20° C. Vetrni bilo dopoldne. V Mariboru je bilo oblačno, barometer je kazal 763 mm, termometer 8° C do 18° C, veter južnozahoden. V Zagrebu je bilo oblačno, barometer 763.7 mm, termometer 11° C do 15° C, veter severozahoden. V Beogradu je bilo oblačno, mirno vreme, barometer 763.7 mm, termometer 11° C do 15° C. V Sarajevu je bilo mirno in oblačno, barometer je kazal 764.9 mm, termometer od 8° C do 20° C. V Skoplju je kazal barometer 764.3 mm, termometer 10° C do 21° C, mirno, oblačno. V Splitu je bilo prav malo oblačno, veter, vzhodnojužno-vzhoden. V Mostaru je bilo oblačno, najmanjša temperatura 11° C, na Rabu je bilo pretežno jasno, najmanjša temperatura 14° C, veter južnozahoden, na Visu je bilo pretežno jasno, najmanjša temperatura 10° C, veter južnozahoden.

★ Iz Zagreba v Berlin. V sredo ob 6 zvečer je od zagrebske mitnice oddiral s svojim avtomobilom zagrebski sportnik Edo Funk. Kakor smo že poročali, je stavil, da bo v 24 urah prevozil progo Zagreb—Berlin. Svoči ob 6 bi moral biti v Berlinu. Če je stavo dobil, nam ni še znano.

★ Ponesrečena tobačna racija. Zadnji terek so v Dvorlovcem v Baški finančni organi vpriporili tobačno racijo, ali po slovensko povedano: lov na tihotape s tobakom. 20 vrlih finančnih organov je obkolilo vas in začelo preiskavo. Kdor je hotel ven ali noter, je bil preiskan. Večina ljudi je bila na polju. Nekateri so odhajali na polje. Kmet Jožef Horvat se je z ženo in zetom peljal na polje. Zunaj ga ustavi straža in preišči. Ker niso nič našli, je smel naprej. In je oddrhal z vozom. Je pa že morala straža kaj opaziti in je zaklicala za njim, naj obstane. Voznik pa ni slišal klica, ker je voz ropotal. Nato je dirjal dalje: Straža je ustrelila za njim in obstrelila konja. Straža je ustrelila še trikrat in ustrelila enega konja. Nastalo je silno razburjenje in racije je bilo konec.

★ Iz vse svoje duše. Francoski spisal Rene Bazin poslovenil Niko Kmet. Ta roman je izšel kot 34. zvezek Ljudske knjižnice v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani in velja broš. 28 Din, vez. 40 Din.

★ Gospodinjje, restavraterji, zlatarji, pasarji, župni uradi, čitajte oglaš FURMOTO ALL-METAL.

RAZGLAS

Mestna občina Višnja gora

naznanja, da je kvatni semenj, ki bi se imel vršiti dne 16. junija t. l., preložen ter da se isti vrši na dan 26. majnika 1930, kar naj vzame občinstvo na znanje.

Višnja gora, 21. maja 1930. — KORICKI, župan.

Ljubljana

Za olepšavo Ljubljane

Na inicijativno odbora ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva se je osnoval odsek za olepšavo oken in balkonov v Ljubljani. Včeraj popoldne se je vršil prvi sestanek tega odbora, kateremu predseduje g. Strelejški in katerega se je udeležila tudi ga. dr. Pucova. Sestanek je pokazal, kako velikega pomena bi bilo tako prizadevanje za Ljubljano, kjer so se razmere po vojni znatno izpremenile zunanjo sliko mesta. Sklenjeno je bilo, da se začne izvajati akcija, katero naj bi podprli vsi merodajni faktori, da se polepsa zunanja slika našega mesta.

Atentat na Miklošičevi cesti

Približno trideset na eno popoldne je bilo včeraj, ko se je po Miklošičevi cesti približal kosmat, jezero gledajoč človek. Pred zaprtim lokalom Zadruga banke je obstal pa že zamahnil z gorjačo. »Zzz, rzkk« je zavnelo in na tla se je sesula debela velika šipa. Čudnemu napadalcu pa še ni bilo dovolj. Zamahnil je še enkrat in še enkrat in zopet in zopet. Tako se je nabral na tleh in v oknih cel kup črepij. Sedem velikih šip je bilo zrtev gorjače v rokah surovega povrhu pa še lepa napisna ploča iz kristalnega stekla. Možakarja je prvi zagrabil trgovec šime Jurčič, ki ga je izročil stražniku. Pa še sedaj se je upiral in kričal: »Kar sem naredil, sem naredil!« Mož je 53 letni France Stopar, smlailec čevljev. Svoje dejanje je napravil kar tako, na lepem, ne da bi mu bilo treba zaradi katerekoli stvari maščevati se nad Zadrugo banko. Možakar je malo omejen ter je že večkrat napravil kaj takega. Ljudje, ki ga poznajo, pravijo, da bi rad prišel v — umobolnico in zato dela javne izgrede. Zadruga banka ima na ubitih šipah okoli 4000 Din škode.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprtlo.

Opera: Zaprtlo.

Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

★ Sv. maša na Rožniku. V nedeljo 25. t. m. bodo imeli uslužbenci tovarne pletenin »Kunc« na Rožniku slovesno sv. mašo ob 9 popoldne.

★ Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v nedeljo dne 25. maja izlet v Kostanjevico, St. Jernej in Otočec. Na povratku se ogleda tudi samostan Pleterje. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 7.27. povratek v Ljubljano ob 20.53 zvečer. Zbirališče pred odhodom vlaka na glavnem kolodvoru. Vodi dr. F. Stele.

★ II. interna vaja gojencev operne šole drž. konservatorija v Ljubljani se vrši v petek, dne 23. t. m. ob pol 6 v dramskem gledališču. Spored je sledeči: Leoncavallo: Prolog iz opere Glumači (Zagar Drago). 2. Zupanič: Veronika Deseniška (Prolog) (Sida: Dolenc Josipina, Stari Deseničani: Zega Milan Veronika: Mlekuš Marjela). 3. Nicolai: Arija iz I. dej. opere Veselo žene Windsorske (gospa Fluth: Arko Herta). 4. Prešern: Od železne ceste (Zagar Drago, Kuček Ksenija). 5. Shakespeare: Sen kresne noči. I. dej. 2. prizor (Hermija: Vedral Ljudmila, Lisander: Zivko Avgust, Helena: Lelkuš Marjela). 6. Puccini: Madame Butterfly. II. dej. (Butterfly: Meze Ana, Suzuki: Vedral Ljudmila, Konzul: Svigelj Cvetlo, Goro: Zivko Avgust, Yamadori: Zagar Drago). Točke sporeda pod št. 1, 3, 6 so iz šole gospe Škerlj-Medvedove (dramatična

★ Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef« vodo, ker se lahko zavziva in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef« grenčica se dobi v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

KONCERT

V pondeljek 26. t. m. ob 8 zvečer nastopi v filharmon. dvorani grafični možski zbor in orkester pod vodstvom dr. prof. A. Gröbminga s pestrim sporedom. Sodeluje barit. g. T. Petrovič. Sedeži 10, 15, 20, stoj. 5 Din. Predprodaja v Matici.

V FILHARMON. DVORANI

Maribor

□ Prve plavalne prireditve na mariborskem otoku se vršijo dne 16. in 17. avgusta, in sicer skakalne tekme za senjorje in juniorje za prvenstvo Jugoslavije. Omenjene plavalne prireditve priredi Jugoslovanska plavalna zveza.

□ Cestna dela v mariborskem okraju. Te dni se je pričelo z nadaljevanjem cestne zgradbe Bresternica — Sv. Križ. To je nova zvezna cesta med Dravsko in Pesniško dolino. Za preureditev omenjene ceste se predvideva v proračunu mariborske okr. samouprave 350.000 Din. Pri delu je zaposlenih 50 delavcev. Dela vodi inž. Strgaršek.

□ Nocojsnje proslave poljskega narodnega praznika v Ljudski univerzi se udeležijo tudi generalni konzul poljske republike iz Zagreba. Dolžnost Mariborčanov je, da ob tej priliki s polnoštevilno udeležbo dokumentirajo svoja bratska čustva do velikega poljskega naroda.

□ Mariborski peki se priključujejo akciji za gostilničarsko pivovarno v Laškem. Na svojem izrednem občnem zboru tukajšnje pekovski združenje, ki se je vršil v Emeršičevi restavraciji, so mariborski peki storili sklep, da se pridružujejo akciji za ustanovitev gostilničarske pivovarne v Laškem. Na občnem zboru, ki ga je otvoril in vodil predsednik zadruge Horvat, je o omenjeni akciji zelo izčrpno poročal član pripravljalnega odbora za ustanovitev gostilničarske pivovarne, Planinšek. Nato je g. Emeršič navajal razloge, ki so bili odločilni, da so se gostilničarji odločili za ustanovitev lastne pivovarne. Pekovska mojstra Kavčič in Koren sta se s prepričevalno besedo zavzemala za to, da se tudi peki priključijo omenjeni akciji za ustanovitev gostilničarske pivovarne, ki bo poleg piva producirala tudi kvas in slad. Ob zaključku je pozdrvil zborovanje pekovi s toplimi pozdravnimi besedami tajnik tukajšnje zveze gostilničarskih zadrug Petel.

□ Za kakšne predmete se trošarina ne bi pobirala. V smislu tozadevnega predloga mestnega knjižničarstva bi se oprostil med drugim plačila trošarine: javne službene pošiljke; pošiljke, ki se reekspedirajo direktno na kolodvor; blago odnosno vzorci, ki jih jemljejo mariborski trgovski potniki na trgovska potovanja ter jih kot take zopet prinesejo v mestno območje (velja le v slučaju predhodne prijave blaga); blago mariborskih obrtnikov, ki se je uporabljalo pri njih delu izven mesta — če ni preteklo od izvoza več kot šest mesecev (predložitev popisa blaga); ambalaža mariborskih trgovcev, ki jo dobe kot svojo lastnino povrnjeno; v Mariboru izdelano blago, ki se vrača mariborskim trgovcem na njih naslove; končno vse rabljeno pohištvo, ki se uvaža radi selitve. Če je količina vnesenih predmetov tako neznatna, da bi trošarina znašala manj nego 5 par, se trošarina ne pobira. Občinska trošarina bi se pobirala po teži, prostornini ter od komada.

□ V nekaterih mariborskih obratih in trgovinah je zaposlenih precej delovnih moči iz inozemstva. Opaža se v poslednjem času, da se v vidni meri pomnožuje število nastavljenecv, ki niso naši državljani. Vprašanje ni zgolj narodnostnega, ampak prvenstveno socialnega značaja. Načelo, ki mora biti v tem pogledu merodajno, je slejkoprej jasno: kruha najprej našim sonarodnjakom in državljanom; šele, ako ni domačih kvalificiranih delovnih moči, prihajajo inozemci v pomoč. Pa se to načelo ponekod z nekako suverenostjo bagatelizira. Poznamo dokaj slučajev, ki so dovolj značilni: odpustil se je strokovno usposobljen domačin ter nastavljen na njegovo mesto inozemec. Ravno radi tega, ker se takšni in slični slučaji v poslednjem času vsebolj ponavljajo, je bilo potrebno, da se predmetno vprašanje načne z resne strani. Zaenkrat bi opozorili na poštev prihajajoče korporacije, da se sestavi seznam vseh inozemskih nastavljenecv v poštev prihajajočih obratih Maribora ter okolice in da se na podlagi takšnega seznama ugotovi, v koliko je pritegnitev inozemskih delovnih moči nujno potrebna. To bi bilo v interesu domačega življa; obenem bi bilo uspešno ter dosledno izvajanje posledic najblagojenejšega pomena za olajšanje težkih ter žalostnih razmer na tukajšnjem delovnem trgu.

□ Gojenke drž. ženskega učiteljskega priredbe 24. t. m. ob 17 v šolski telovadnici akademijo, združeno s proslavo Ciril Metodovega majnika. Na sporedu so glasbene in druge točke. Prostovoljni prispevki v dobrodelne namene se hvaležno sprejemajo.

□ Obmejni promet preko Maribora narašča. V prvem štirimesečju je potovalo preko tukajšnje obmejne postaje vsega skupaj 78.681 oseb, in sicer je dopotovalo od teh 36.830 oseb; med temi 14.772 naših državljanov, 13.963 Avstrijcev in 4509 Čehoslovakov; odpotovalo pa je preko Maribora v omenjeni dobi skupno 41.851 oseb; med temi 19.964 naših državljanov, 12.526 Avstrijcev in 3283 Čehoslovakov. Zanimivo je pri tem, kako narašča obmejni promet v posameznih mesecih. V mesecu januarju je potovalo preko tukajšnje obmejne postaje skupno 15.516 potnikov, v februarju 13.435, v marcu 21.164, v aprilu pa 25.566 potnikov.

□ Modrasja zalega. Petletni viničarjev sin Anton Robič je pasel pri Kamnici krave; ko je za njimi hitel v gozd, se je iz ozadja potuhnil modras ter ga pičil v nogo. Dečka so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico. Modrasja zalega je v mariborski, zlasti kamniški okolici vse številnejša ter — neprijetnejša.

□ Tretja krstna predstava v letošnji gledališki sezoni bo bržčas se prihodnji teden. Vprizori se v Srbinskih režiji »Pravilica o rajski ptici«, delo mariborskega pisatelja dr. M. Snuderla.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu obhaja jutri dne 24. t. m. svoj glavni praznik. Ob pol 7 zjutraj ima sv. mašo in skupno sv. obhajilo. Popoldne ob 5 slovesen shod.

Fantje, v Dom! Duhovne vaje za vas bodo od 28. maja zvečer od 1. junija zjutraj. Zglasite se nemudoma. — Vodstvo Doma.

Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku se bo obhajal prihodnjo soboto in nedeljo (24. in 25. maja) s sledečim sporedom: V soboto zvečer ob pol 7 kratka prireditev pri lurski vrtlini. Ob 8 procesija z lučkami, nato v cerkvi govor in blagoslov z Najsvetejšim. Od 11—12 ponoči ura molitve z govorom. Pročelje svetišča bo ves večer razsvetljeno z električnimi žarnicami. V nedeljo sv. maše od 4 naprej. Ob 5 sv. maša pred Najsvetejšim, nato govor. Ob pol 10 govor, nato pontifikalna sv. maša (poje zbor z orkestrom). Po sv. maši shod sotrudišču. Popoldne ob pol 4 govor v cerkvi in na dvorišču, nato slovesna procesija, ki se zaključuje z blagoslovom z Najsvetejšim.

Iz društvenega življenja

Akademski pevski zbor bo imel nocoj ob 8 zvečer — brez akad. četrti — skupen sestanek. Prosimo vse gg. tovariše pevce, da se ga brez izjeme in sigurno udeležijo. — Odbor.

□ Sestanek kršćanskih železničarjev iz Maribora in okolice bo v nedeljo ob 9 v dvorani na Koroški cesti 1. Vsi!

□ Vlom pri belem dnevu. V skladišče Kmetijske družbe na Meljski cesti se je pri belem dnevu vtihotal neprijatelj ter povzročil, da se je skladiščni inventar zmanjšal za celih 50 novih vreč. Tisti, ki imajo sila dober nos, so takoj ubrali sled ter iztaknili nekega brezposelnega delavca, ki so ga radi suma soudeležbe pri vladu aretirali.

□ Na delovnem trgu. Preko tukajšnje posredovalnice dela dobe takoj zaposlitev: 4 kamnoseki, 2 opekarska mojstra, 1 cementar, 1 strojnik za opekarno, 2 vrtnarja, 2 kuharja ter več učenecv iz raznih strok.

Celje

□ Sestanek slovenskih dijakov celjske gimnazije, ki so na tej napravi med svetovno vojno in v letu 1919 maturo ali bi bili morali v tem času maturirati, se vrši v letošnjih počitnicah in to ob priliki 10 letnice mature letnika 1920. Sestanek je namenjen za dneve 6. in 7. septembra t. l. v Celju z izletom v celjsko okolico skupno z gg. profesorji. V Celju se je za to prireditev sestavil sledeči pripravljalni odbor: Bizjak Andrej, Erhartič Ivo, Hočevar, dr. Mejak Ervin, Mlinar Janez, Pečnik Rado in Franjo Roš. Vpovešev prihajajoči tovariši naj javijo svojo udeležbo in sporoče do 30. junija t. l. svoje želje tako glede dneva sestanka kot tudi glede programa na naslov: dr. Mejak Ervin, odvet. kandidat, Celje, Prešernova ulica.

□ Vrsto letošnjih javnih produkcij gojencev celjske Glasbene Matice je zaključil sinočnji klavirski večer. O produkcijah in velikem kulturnem delu, ki ga je letošnja izvršila šola celjske Glasbene Matice, bomo poročali še obširneje. Danes lahko ugotovimo le, da so tudi letošnje produkcije popolnoma zadostile našim nadam v uspeh in vseokozi solidno delo učiteljskega zbora Glasbene Matice ter dvignile na površje lepo število novih s sistematično šolo proučenih talentov.

□ V celjski bolnišnici je umrla dne 21. maja 34 letna Pavla Lampret, o kateri smo zadnjič poročali, da se je težko zastrupila z očetovo kislino. Kljub naporom zdravnikov nesrečnice niso mogli rešiti.

□ Cerkveni koncert v Vojniku. Za nedeljo dne 25. t. m. napovedani cerkveni koncert se bo vsled nepredvidenih ovir preložil na binkoštni ponedeljek. Takrat se bo vršil popoldne ob pol 4 v župni cerkvi.

□ Na novo začne voziti poseben avtobus jutri v soboto dne 24. maja in sicer v smereh: Iz Celja 12.50, skozi Grobelno 13.35, Šmarje 14, Mestnje 14.08, v Rogaske Slatino 14.20. — Iz Rogaske Slatine 14.25, skozi Mestnje 14.37, Podčetrtek 15.18, v St. Peter pod Sv. Gorami 16.09. — Iz St. Petra pod Sv. Gorami 17.52, skozi Podčetrtek 18.43, Mestnje 19.24, Rogaska Slatina 19.36, v Rogatec 19.49. — Iz Rogatec 19.55, skozi Rogaska Slatino 20.08, Mestnje 20.20, Šmarje 20.28, Grobelno 20.45, v Celje 21.20. — Cene: Iz Celja v Rogaske Slatino 25 Din, v Rogatec 30 Din, iz Rogatec v Rogaske Slatino 7 Din, v Mestnje 14 Din, v Podčetrtek 21 Din, v St. Peter pod Sv. Gorami 30 Din.

Ptuj

Iz mestne seje:

Celokupno premoženje mestne občine je v bilanci izkazano za 5 milijonov 395.631 Din 11 par. dolgov, pa so znašali koncem leta 1929. skupno 2 milijona 507.166 Din, torej 68.000 Din več kot v letu 1928.

Računski zaključek je vzel mestni svet brez debate na znanje in istega soglasno odobril. Na predlog poročevalca se je soglasno sklenilo, da se knjigovodstvu izreče pohvala, da je bila bilanca tako zgodaj predložena ter da se izplačajo za po- žrljivovalno delo nekaterim uradnikom nagrade.

Nadalje se je sklenila proslava imenovanja gimnazije po kraljeviču Andreju na dan 2. junija t. l. ter da prevzame mestna občina stroške za vz- danje dveh plošč v gimnazijo z napisu ter stroške za prireditelje banketa. V tajni seji se je tudi skle- nilo povabiti na to proslavo kralja odnosno nje- govega zastopnika, več ministrov, med njimi minist- rskega predsednika Zivkoviča, ministra dr. Antona Korošca in ministra Božidarja Maksimoviča ter vse predstojnike tukajšnjih uradov.

Za kopalnice se dobavi nov večji kotel, ker je dosedajni kotel premajhen. Radi tega in razširjenih adaptacij bodo stroški skoro za 50.000 Din, pri- spevala pa bo trdnica Zemanek svoj delež, ker se je radi napačne kalkulacije dobavil premajhen kotel. Motor in sesalnik v zunanjem kopalšču, so se pre- mestili v notranjost kopalnice. To je bilo potrebno urediti, ker so cementne cevi radi močnega vodne- ga pritiska razpokale ter je bilo potrebno dobaviti Mannesmannove cevi, ki so se kupile v Stribniču. Bufet v mestnem kopalšču se je oddal najvišjemu ponudniku Stuhcu in M. proti mesečnini 310 Din. Dalje se je sklenilo odobriti črtanje računa v zne- sku 175 Din progovni sekciji v Ptuj za napravo vrta na Masarykovi cesti, ker bo služil v olesavo mesta, kakor tudi se zaprosi bansko upravo, da da teži valjar na razpolago. Odboru za pogorele v Zaloki, kakor tudi odboru za podporo žrtve pone- srečnega parnika Daks se je nakazala podpora po 300 Din. Prične se s popravili klavnice in radi povečanja prometa se dovoli postaviti ena reklam- na tabla na kolodvoru, na križišču ob Grajeni po- leg Zupanič in da se preuredi lesena stena lope pri sejmističu za nalepljenje lepakov. Odpisala se je taksa Prosvednemu društvu in pa društvu poštinih uslužbencev za postavitev stojala za tombolo. Od- bila se je prošnja državnih namestencev za polo- vično ceno kopalnice, ker je vstopnina itak nizka in z ozirom na obsežne adaptacije.

Takse prosto so bili sprejeti v domovinsko zvezo odvetnik dr. Franjo Salamun s soprogo in dvema otrokoma ter Jakob Gačar, čevljar, z dru- žino. Nadalje poroča poročevalec pravnega odseka dr. Salamun, da je ministristvo za notranje zadeve zavrnilo priziv, ki ga je mestna občina vložila proti vzdrževanju poslopja okrajnega načelstva. Po- vardar, da bo občina vložila priziv na državni svet, kakor je to storila ljubljanska in celjska občina, a se ni nadejati povoljne rešitve, ker zakon jasno do- loča, da za vzdrževanje poslopja načelstva imajo skrbeti občine, spadajoče načelstvu, predvsem pa občina, kjer je sedež glavarstva.

Končno je še poročal v imenu mestnega ubo- nega svetnika Vrabl in na njegov predlog so se soglasno potrdili sklepi glede odpora, kakor tudi se je vzel na znanje in odobril obračun glede obdaritve mestnih revežev ob priliki velikonočnih praznikov.

V tajni seji je bil upokojen g. Ivan Kasper, komercialni ravnatelj.

Predavanje. Bralno društvo v St. Janžu na Dravskem polju priredi v nedeljo 1. junija ob 15 v prostorih Društvenega doma skioptično preda- vanje o preganjanju kristjanov na Ruskem. Prija- telji in znanci društva vabljeni k predavanju in

Ako kuhate kavo,

nimate v loncu samo ono, tako cenjeno, aromatično vrednost katero pri kavi iščete, temveč tudi kofein, kateri draži srce in živce in s tem lahko mnogim ljudem škoduje. Zakaj se ne bi rajše okoristili in živeli brez kofeina, to je, pili kavo Hag? Ona je prava, fina zrnata kava brez neugodnih posledic kofeina. Poizkusite enkrat!

K A V A H A G

upamo, da bo predavanje, ki je poučnega značaja, dobro posečeno.

Drama Macbeth. Na našo željo so se odzvali našemu vabilu celjski dijaki in bodo v petek, dne 23. maja ob 20 v gledališču priredili Shakespeare-jev »Macbeth«. To dramo so študentje že vprizorili v Celju in so dosegli velik uspeh. Vabimo Ptujčane v gledališče, kjer se jim bo nudil pravi umetniški užitek. — Cene običajne.

Poroka. Gosp. Štefan Šuler, glasbenik in šef avtobusne družbe Koprivnica—Osijek—Varaždin je stopil v zakon z gđ. Irmo Koserjevo, hčerko ho- telirja in posestnika. Simpatičnemu paru želimo obilo sreče ter izrekamo iskrene čestitke! — Na Bregu sta se zavezala za skupno življenje mesar g. Rudolf Fian in gđ. Jožica Rižnar.

Nov koncipient. G. Simon Petrovič je na ljubljanski univerzi pred dnevi z dobrim uspehom naredil zadnji izpit in je vstopil kot koncipient v pisarno g. dr. Alojzija Remca, odvetnika v Ptuj. Čestitamo!

Grob. Umrl je v 76. letu starosti g. Kravagna, trgovec z vinom. R. i. p!

Jesenice

Razširjenje farne cerkve na Jesenicah se bo pričelo. Eno zadnjih nedelj je imel stavbeni odbor ob polnoštevni udeležbi odbornikov sejo, na ka- teri so se pregledali načrti ter se je tudi premoti- valo denarno vprašanje povečanja cerkve. Na po- vabilo stavbenega odbora sta dve trdniki predložili več različnih načrtov. Strokovnjaki so se izjavili za načrt ing. Faturja iz Ljubljane, ki ga je nato odobrila tudi škofija v Ljubljani. Odbor je po te- meljitnem pretresanju vseh okolišnosti sklenil, da se z gradbenimi deli pri povečanju cerkve prične že prvi teden junija. Iz ocene strokovnjaka izvem, da ima odobreni in sprejeti načrt zanišljenih v ladji 8 prosto stoječih stebrov, na vsaki strani torej 4. Sedaj sta stebra le dva. Notranji prostor cerkve bo s tem po mnenju izvedencev mnogo pridobil na učinkovitosti. Posebnost nove cerkve bo dvojni glavni vhod, ki pa učinkuje kot celota zase. Ta dvojni vhod, h katerim vodi široko stopnišče, loči debel stebel, ki sega visoko v pročelje in na kate- rem bo stal 2,40 m visok kip Kristusa-Kralja po zamisli akad. kiparja Fr. Kralja iz Ljubljane. Kip bo narejen iz belega marmorja. — Cerkev bo po novem načrtu sestavljena iz treh samostojnih de- lov: prezbiterija, ladje ter korne konstrukcije, — kar vse se bo spajalo v lepo enoto in harmonijo. Pred cerkvijo se bodo podirle tri stavbe, na kate- rem prostoru bo potem nastal obsežen trg z vodo- metom na sredi. Cerkev bo v splošnem še enkrat večja kot sedaj. Notranja svetloba bo znašala 36 m v dolžino, skupna prostornina pa meri 411 m³. — Tako povečana cerkev bo nudila prostora 1200 lju- dem naenkrat ter bo vsekakor lahko za dolgo časa zadostovala potrebam Jesenic.

Občinski vodovod se bo v kratkem začel gra- diti. Mestno županstvo je tozadevna dela oddalo najnižjemu ponudniku, trdniki ing. Dedeku iz Ljub- ljane za 887.000 Din.

Orožniki so se selili te dni. Iz Hrovalove hiše se je orožniška postaja z vsem moštvom vred pre- selila v občinsko hišo št. 30 na Jesenicah, ki stoji nasproti županstva in poleg župnišča.

Na Sv. Višarje bodo romali Jeseničani v za- četku avgusta letos. Tako nam je zadnje nedelje oznanil g. župnik s prižnice. Romanje se bo izve- dlo 2. in 3. avgusta ter se je zanj prijaviti v žu- pišču.

V naši podružnici na Jesenicah se dobe legi- timacija za jubilejni ljubljanski vselejem. Legiti- macija stane 30 Din ter daje pravico do polovično vožnje v Ljubljano in nazaj ter za poljuden vstop v vselejnske prostore.

Nakup in prodaja. Družba Stan in Dom je lansko leto kupila pod Možakljo od g. Lavtizarja obširno zemljišče v stavbene namene. Skozi par- celo pa vodi pot, katero tovarna KID uporablja za vožnjo lesa iz Možaklje. Vsled tega je družba to zemljišče tovarni prodala ter kupila drugo, pri- kladnejše last gđ. Ane Klinar. Po splošnem za- trdilu je sedanji prostor ugodnejši za gradnjo stanovanjskih delavskih hiš, kar je namen ome- njene družbe.

Trbovlje

Na Sokolskem telovadišču težko ponesrečil. Osemetni šolar Dušan Požun, sin trgovca na Te- reziji, je stal v sredo zvečer na terasi pod Sokol- skim domom, ko so na telovadišču telovadili. Me- tati so železne krogle. Ko je ravno član Sokola Jerin Anton vrgel kroglo, je v istem trenutku fan- tek presekala smer kroglo, ki ga je zadela v glavo. Lobjanja je »umčkana na desnem senu. Kakor je zdravnik ugotovil, je nesreča zelo težka. S prvim vlakom so fantka odpeljali v Leonišče v Ljub- ljano.

Himen. Poročila sta se g. Cestnik Leo, mizar, z gđ. Ahac Angelo, hčerjo posestnikovo. Novopo- ročencema obilo sreče.

Cementni prah. Cementna tovarna bo za dva ali tri mesece izven obrata radi popravil in mon- tiranja novih strojev ter povečanja objektov. Blago- dejno se kaže po vsej okolici to, da ne dela ta to- varna. Drevice, travniki in njive so vse v lepem ze- lenju, medtem ko cementni prah, ki se valja iz to- varne drugače, vse uničuje ter ne pusti rasti rast- linam, kar je popolnoma razumljivo, ker je celo ozračje nad tovarno od prahu kar megleno. Po- sestniki vrta in okoliški kmetje so se z družbo že tožarili radi te škode, ki se jim radi cementnega prahu dela, pa ne vemo, če so veliko dosegli. Go- spodje, ki imajo to stvari v rokah, bi morali se- daj priti pogledat, in verjeli bi se, da se godi vsem velika krivica, če se jim škoda ne povrne.

Naročajte 'Slovenca'!

Kranjska gora

Prvi letoviščarji so že tu. Upanje imamo, če bo tako ugodno vreme letos, kakor je bilo prejšnji dve leti, da jih bo še veliko, veliko došlo. Mnogi lanski so se že oglasili in si zagotovili stanovanje. Stanovanj bo letos precej več na razpolago in po- leg tega snažno in vabljivo opremljenih. Vreme je maja meseca precej deževno, zadnji ponedeljek smo celo dobili po vrhovih svež sneg, in v torek zjutraj je hotelo biti nekaj slane, ki pa ni ravno škodovala. Sedanje hladno vreme nam pa daje upanje, da bo poletne mesece toliko lepše.

Snaženje Kranjske gore pridno nadaljujejo. — Zgledi pač vlečejo. Cesto na kolodvor so z drobnim peskom posuli. Posojilnica bo popravila ograjo tik »Ljudske doma« in on po rekapitulu v Gozdu. V Gozdu na št. 2, vulgo pri Znidarju, je otvoril lastnik nov pension »Spiki«.

Kadar bodo odstranili napajališča za živino na glavni kranjsko-gorski ulici, bo letovišče silno pridobilo na snažnosti. Zal, da se bo zgodilo to šele jeseni. Nikakor pa ni prav, ker so postavili po sredi Kranjske gore, na najbolj prometni ulici, nove telegrafске in telefonske drogeve in napeli nanje žico. Pred leti so položili kabel za električno na- peljavo, da ne bi bilo po ulicah nerodnih drogov in nevarnih žic, no, zdaj pa ta nova napeljava. — Kako neizmerno neprimerna ob slovenskih procesijah ter obhodih in kako v napotje v slučaju katerega po- žara za delujoče gasilec!

Prostovoljno gasilno društvo bo imelo na prvo nedeljo v juniju ob pol desetih sv. mašo in po maši blagoslov nove motorne brizgalne. Te slo- vensosti se bodo udeležila tudi okoliška društva. Sodelovala bo godba Kat. del. društva z Jesenic.

Trebnje

V nedeljo, 25. t. m. se obeta Trebnju lep popoldan. Iz Novega mesta pride pevsko društvo »Gorjanci«, ki s svojimi nastopi povsod žanje po- hvalo, da tudi Trebnjem in okolici pokaže našo lepo slovensko narodno pesem. Videli bomo, kako bo zadonela v naši novi dvorani. Kjerkoli je še ta priznani novomeški zbor nastopil, je imel polno dvorano in so bili poslušalci navdušeni nad iz- javljanjem in lepoto naše pesmi. Najbrž bo to pot v Trebnjem dvorana novega Društvenega doma premajhna, ker bodo prišli tudi iz okolice ljub- liti slovenske pesmi poslušati ta zbor. Zveze z vlaki so na vse strani ugodne, ker se prireditel- prične ob 3 popoldne in konča toliko zarana, da bo lahko odpeljati se z vlaki na vse tri smeri. Opozorjamo na lepo priliko, ki se redko ponudi, zlasti kraje ob šentjanski železnici (Mirno, St. Rupert, Mokronog, St. Janž itd.). Po poročilu iz St. Vida pri Stični moremo sklepati, da je zares vredno poslušati petje novomeškega zbora »Gor- janci«.

Litija

Iz litijskega glasbenega življenja. Ker je g. dopisnik »Jutra«, slabo obveščen, podal napačne podatke glede godbenega življenja v Litiji, sem bil primoran, da izjavim sledeče:

Litijsko gasilsko društvo je že prej, kot sem jaz prišel v Litijo, nameraval kupiti instrumente. Ker pa so zvedeli, da ljubim glasbo bolj, kakor vse druge zabave, športe in ugodnosti, so me prosili, naj grem pregledat in preizkusit vse instrumente. Ustregel sem tej prošnji. Pogodba se je sklenila in instrumenti so prišli v torek pred Veliko nočjo v Litijo. Ker so me pa nekatere osebe dražile, naj sedaj poskusim in pokažem, kaj znam in kaj in koliko sem se v Dijaškem domu v Ptuj naučil v Godbi, da bi igrali že na velikonočno soboto, sem zbral in napel vse sile, in hvala Bogu, uspelo mi je. Zbral sem devet mož, ki so se zatekli od vseh strani sveta v Litijo, da si služijo svoj kruh. Teh devet gospodov, ki so že znali igrati, sem dobro naučil, kolikor se pač v dveh vajah naučiti da.

Trije gospodje so pa prišli iz Ljubljane na pomoč na vzpodbudo gospoda, ki se mu moram na tem mestu javno zahvaliti. G. Dolinar, kapelnik godbe »Zarja«, mi je šel zelo na roko. Dal mi je vse, kar sem potreboval; opazil sem, da se je uživel v moj položaj, zato mi je tudi bil tako naklonjen. Najprirednejša hvala!

Dva gospoda sta pa prišla tudi iz Zagorja. Se enkrat: hvala!

No, in tako je »mlada godba« — kakor so nas imenovali — nastopila na veliko soboto zvečer. — Poudarjam pa, da sem to storil le iz tehtnega vzro- ka, ki ga zaenkrat ne bom navedel. S tem se je kon- čalo moje delovanje in »agilno kapelnštvo« je pre- nehalo. Ker se moram bolj posvetiti mojemu štu- diju, sem godbo za nekaj časa pustil pri miru.

Prevzel pa je sedaj vso stvar g. Kelemenčič. Ta gospod se tako žrtvuje, da gre skoraj vsak večer iz Šmartna k nam, da potem uči 40 naraščajnikov in da jih pripravlja za poznejše dobre godbenike, kar mu bo tudi najlepše uspelo. Edino njemu se mora gasilsko društvo zahvaliti, da godba ni »za- spala«, kakor je pač to pri nas navada. Tako vsaj nekateri Litijani cenijo, toda zelo se motijo.

Preklicujem s to izjavo vse, kar je bilo pisa- no v »Jutru« pod naslovom »Iz litijskega godbene- ga življenja«, kar se tiče godbe; velja samo to, da je glavna zasluga, da godba še nadalje obstoja, g. Kelemenčič, ki mu ob tej priliki želim mnogo sreče, uspeha, še več pa potrpljenja. —li.

Murska Sobota

Okr. kmetijski odbori. Okr. kmetijska odbora v M. Soboti in Dol. Lendavi sta se že konsti- turala in sta začela z delom. Predsednika odo- borov sta: v M. Soboti gostilničar in posestnik Titan, v Dol. Lendavi pa inž. Mikuz. Proračun prvega odbora znaša 180.000 Din, drugega pa 80.000 Din.

Kmetova nesreča. Posestnik Celec iz Raki- čana je prodal kravo. Z denarjem se je podal na tukajšnji sej, da bi kupil drugo živinčje. Na trgu je nekaj kupoval. Ko je plačal, je vtačil

denarnico v žep. Čez nekaj časa je zopet posegel v žep po denarnici, toda s strahom je opazil, da je žep prazen. O denarnici ni bilo ne duha ne sluha. Kako je izgubila iz žepa, se ne ve. V njej je bilo 4100 Din.

Seja občinskega odbora. Na zadnji občinski seji so se obravnavale važne zadeve. Med drugim se je sklepalo: o nakupu gradu s parkom, o zi- danju glavarstva, bolnice, zdravstvenega doma. O stvari še spregovorimo.

Šoštanj

Igro »Za pravdo in srce« je ponovilo pre- teklo nedeljo naše Prosvedno društvo. Obisk je bil nepričakovano lep, pa tudi igralci so se v splošnem potrudili. S tem je Prosvedno društvo zaključilo letošnjo dramsko sezono, ki je bila zasedena s številnimi in dobro izvedenimi igrami.

»Kmetiska zveza« je imela 18. t. m. svoj usta- novni občni zbor. Minister v p. g. prof. Vesenjak je imel zanimivo predavanje, katerega so navzoči sprejeli z živahnim pritrdjevanjem. Konstituiral se je odbor: načelnik Deberšek, podnačelnik Pla- skan, tajnik župnik Gril, blaginjak Lihtenecker; odborniki: Lesjak, Melanšek, Sovič, Medved, Kot- nik, Teršič in Vrabčič. Možje v odboru nam da- jejo jamstvo, da bo novoustanovljena Kmetiska zveza uspešno delovala. In to ji želimo.

Stoletnica. Letos mine sto let, od kar romajo naši farani vsako leto na Sv. Planino. Zato bo v soboto šla na imenovano božjo pot jubilejna pro- cesija pod »vojvodom« Jugom.

Ruše

Podelitev odlikovanja. Ob priliki lanskega splošnega odlikovanja je bila odlikovana tudi sta- rešinka ruške pošte gđ. Jerica Grizold. V sredo predpolne je zastopnik poštne direkcije iz Ljub- ljane dr. Janžekovič izročil odlikovanki zlato ko- lanjo. Slovesnosti na ruški pošti so prisostvovali odličnejši zastopniki Rušanov. Gosp. Pogačnik je slavljenki izročil zlato uro, darilo ruških indus- trijev.

Cerkveni ključar g. Josip Klampfer te dni odhaja iz Ruš. Prodaj je svoje posestvo na Bezeni in se preseli v Maribor. G. Klampfer je veljo- dušno skrbel za olespavo ruške cerkve. Tudi kot cerkveni ključar je bil moč na svojem mestu. Hvala za trud. Srečo drugod. — Njegovo posestvo je kupil g. Raus iz Remišnika.

Naležljiv očesni katar se je razširil med šolsko mladino. Tudi na ošpicah je zbolelo nekaj otrok. Obisk šole vsled tega zelo trpi.

Gornjakovo posestvo na Smolniku je kupil g. Marine, lesni trgovec iz Selnice.

Zvoni, zvoni... V Rušah vedno zvoni, kljub temu, da se nimamo zvonov, — to se pravi samo dva imamo. Drug za drugim umirajo. Kar strah nas je...

Slovenjgradec

Sestanek cestarjev. Preteklo nedeljo se je vr- šil v gostilni Sekavčnik sestanek cestarjev iz po- dročja slovenjgradskega cestnega odbora. Tajnik J. S. Z. ekspoziture Maribor g. Rozman je poročal o intervenciji, ki jo je J. S. Z. izvršila pri banski upravi glede nove uredbe in položaja cestarjev. — Razpravljalo se je tudi glede delovnega časa, ugod- nosti na železnici in bolniškega zavarovanja ce- starjev. Osnoval se je tudi podporni sklad cestar-jev. Prihodnji mesec namerava prirediti J. S. Z. v Slovenjgradu skioptično predavanje.

Nova trgovina. Novo trgovino s specerijo in delikatesami je 10. t. m. otvorila v hiši št. 62 Ana Strohmaier iz Maribora. Vprašanje pa je, bo li pri današnjih razmerah in pri obili konkurenci trgovina uspevala ali ne?

Požar. Pretekli teden je iz nepojasnjenega vzroka izbruhnil požar na gospodarskem poslopju posestnika Franca Kolar p. d. Jeznik v Legnu 52. Požar je do tal upepelil 40 m dolgo in 13 m široko gospodarsko poslopje, 30 stotov sena, 30 stotov slame in vse gospodarsko orodje. Škoda znaša 80.000 Din. V Kolarjevem škodnju je imel tudi na- jemnik Temnikar Janez p. d. Neversnik v Legnu 31 shranjeno 10 stotov sena in 10 stotov slame. Tem- nikar ima 1200 Din škode. Kolarjevo gospodarsko poslopje je bilo zavarovano. Temnikar za svoje prideleke ni bil zavarovan. Hiša, ki je 14 m odda- ljena od gospodarskega poslopja, je po zaslugi in trudu gospodarja in sosedov ter radi ugodnih vre- menskih razmer, kljub temu, da je krita z deščica- mi, ostala nepoškodovana. Živino so pravočasno rešili. Domneva se, da je požar nastal po nepre- vidnosti katerega potnika, ki je na gospodarskem po- slopju prenočil, ali pa po ne previdnosti domačega hlapca, ki je svetil s petrolejko, ko je zjutraj šel kmit živino in pri tem svetil.

Veliki gospodarski kino-predstavi sta se vr- šili minulo nedeljo 18. t. m. ob 10 in ob pol 2 v Golfovi kino-dvorani v Slovenjgradu. Predvajali so se gospodarski filmi, katere je brezplačno dal na razpolago »Agrikulturni-kemiški urad v Za- grebu«. Zanimanje je bilo veliko. Saj je samo do- polne prisostvovalo prireditvi nad 300 kmetoval- cev in mladeničev, popoldne pa je šel obisk nad 150 ljudi iz mesta in okolice. To zanimanje je bilo tudi opravičeno. Take gospodarsko koristne pre- stave se niso videli naši kmetovalci. Vsa dejanja filmov so bila čisto praktičnega značaja in ni bilo nikjer opaziti kakšne reklame. Na rovaš reklame bi se moglo šteti edino podajanje, da je za gnojilni učinek potrebna uporaba vseh vrst gnojil in ne samo enostransko gnojenje. Reklamni značaj bi mo- goče še bilo videti v priporočilu, da je kalijevim rastlinam pesi in krompirju poleg hlevskega gnoja dajati tudi kalijeva gnojila, če hočemo doseči po- polen uspeh in največji pridelek. — Vsi drugi pri- zori pa so bili popolnoma nepristransko gospodar- skega silno važnega pomena za naše kmetijstvo. Le škoda, da filma ni moglo obdržati dalj časa in da se ne more predvajati v zimski dobi. Za omogoče- nje prireditve gre zasluga kmetijski podružnici, ki je krila režijske stroške in naklonjenosti Rdečega križa v Guštanju ter g. Puncarju v Slovenjgradu, ki sta drage volje dala na razpolago kino-dvorano v ta obče koristni namen. Našem vsestransko de- lavnemu in za povzdigo kmetijstva vnetemu kme- tijskemu referentu pa gre za to prireditev posebna zahvala.

Veliki kmetijski praznik, o katerem smo že pred kratkim poročali, se bo končno veljavno vršil 6. julija t. l. na Homcu pri Slovenjgradu. Spored bo nastopili: Ob 9 slovensa sv. maša na Homcu. Po maši gospodarski govori za odrasle. Od 12 do 1 skupno kosilo; ob 1 do 2 govori za mladino. Ob 2 večerice; po večernih velika tombola. Ob 5 konjske dirke, po končanih dirkah velika prosta kmečka zabava. Prireditve se konča ob 7 zvečer.

Poizvedovanje

Fotografski aparat v ružavi usnjati torbi se je izgubil od Velikih Lašč do Ljubljane. Pošten najditelj naj ga odda proti dobri nagradi v ured- ništvu lista.

Kako je bil usmrčen Ludovik XVI.

Gabriel Sanson, pariški krvnik, je v svojem nečaku Charlesu Henryju Sansonu takole opisal dogodke pri usmrtitvi Ludovika XVI.:

»Tisto jutro sem se ob osmih odpravil od doma, potem ko sem objel svojo ženo, ki se je bala, da me ne bo več videla, in svojo sina. Sedel sem s svojima bratoma Charlemaigne in Martinom v izvoščku. Po ulicah se je gnetlo toliko ljudi, da ni več dosti manjkalo do devetih, ko smo prišli na Revolucionjski trg. Gros in Barré, moja pomočnika, sta giljotino že postavila na šafot in vse najboljše uredila.

Moja brata in jaz smo bili dobro oboroženi. Imeli smo pod dežnimi plašči poleg meča kratka bodala, za pasom vsak štiri pištole, smodnik in kroglice. Smatrali smo za možno, da bodo v zadnjem trenutku poskušali rešiti nesrečnega kralja in da bomo potrebovali mnogo sredstev, da mu napravimo pot skozi množico.

Ko sem prišel na Revolucionjski trg, sem takoj z očmi iskal svojega sina in ga zapazil par korakov od mene pri njegovem bataljonu. Opazoval me je z razumljivim pogledom in zdelo se mi je, da mi hoče viliti poguma s tem, da me je navdajal z upanjem, da mi topot ne bo treba izpiti kozarca do dna.

Gledal sem pozorno proti oni strani, odkoder bi imel priti kralj, nič ni ušlo mojemu skrbnemu opazovanju. Vendar sem zastoj čakal na hrup, ki naj bi bil znamenje za osvobodilne poskuse, o katerih so mi pripovedovali včeraj. Priznati moram, da sem se veselil ob misli, da so morebiti v tem trenutku kralja že iztrgali iz rok oboroženih vojakov in da pod varstvom zaupnih prijateljev že beži.

Nenadoma sem zagledal četo konjenikov in za njimi voz, ki sta ga vlekle dva konja. Voz sta obdajali dve vrsti konjenikov in njim je sledila še četa konjenikov. Nobenega dvoma ni bilo več, nobene sanje več mogoče, zakaj tam se je peljal kraljevi mučenik. Postalo mi je črno pred očmi, po vsem životu sem se stresel, vrgel sem hiter pogled na svojega sina in videl, da je tudi on mrtvaško bled.

Med tem je dospel voz. Kralj je sedel zadaj na desni, poleg njega duhovnik, njegov spovednik. Na zadnjem sedežu sta sedela dva orožnika.

Voz se je ustavil, vrata so se odprla, najprej sta izstopila oba orožnika, za njima duhovnik in končno kralj, bolj dostojanstven, miren in veličasten, kakor sem ga le kdaj videl v Versaillesu in v Tuilerijah.

Ko sem ga videl bližati se stopnicam, sem obupno pogledal okrog sebe. Povsod sem videl samo vojake. Za vojaki stoječe ljudstvo je bilo od začudenja otrplo in je žalostno molčalo. Sicer bi pa neprestano bobnanje zadušilo njegov glas, če bi tudi hotelo dati od sebe kak klic pomilovanja.

Kje so ostali sedaj tisti številni rešitelji, ki so se prijavili prejšnji dan?

Charlemaigne in jaz sva bila vsa iz sebe, Martin, mlajši in odločnejši, je stopil naprej, se spoštljivo odkril in pripomnil kralju, da mu mora glasom praviti in predpisov odvzeti obleko.

»To je nepotrebno, saj me lahko usmrčite takega, kakršen sem.«

Moj brat je vztrajal in pripomnil, da mu mora tudi zvezati roke.

To zadnje sporočilo je kralja še bolj razburilo, postal je ves rdeč.

»Ah kaj,« je dejal, »vi se ne boste upali položiti roke name. Vzemite, tu je moja suknja, ampak ne dotaknite se me!«

Medtem ko je to govoril, si je sam slekel suknjo.

Charlemaigne je prišel Martinu na pomoč. Čeprav mu je bilo težko govoriti s to vzvišeno žrtvijo, ki ga je opazovala s pogledi, kakor da bi brali globoko v njegovem sreju, je vendar, da ne bi razdražil divjih tolpe, ki so stale okrog šafota, dejal kralju mrzlo, med-

tem ko so mu tekle iz oči solze: »Kar zahteva moj brat, da mora namreč zvezati roke, je neobhodno potrebno, brez tega je usmrtitev nemogoča.«

Končno sem se spomnil na svojo dolžnost in sem zašepetal duhovniku na uho: »Gospod, prosite kralja za to, prav lepo vas prosim. Medtem ko mu bodo vezali roke, pridobimo na času; nemogoče je namreč, da ne bi ljudstvo, ki je samo nahujskano, napravilo takemu prizoru veselega konca.«

Duhovnik se je z žalostnim pogledom obrnil k meni, nato se je pa sklonil h kralju in mu s tresočim glasom dejal: »Sire, privolite tudi v to zadnjo žrtev, s katero si boste že naprej zagotovili božje plačilo.«

Takoj je ponudil kralj svoje roke, da bi mu jih zvezali, medtem mu je spovednik dal poljubiti Kristusovo sliko. Dva moja pomočnika sta zvezala roke, ki so nekoč nosile žezlo.

Meni se je zdelo, kakor da bi to moralo biti znamenje za spremembo mišljenja ljudskih množic, ki se naj bi sedaj zavzele za kralja. Ali ničesar ni bilo čuti razun peklenskega ropotanja bobnov.

Podpiran od duhovnika je kralj počasi in majestetično stopal po stopnicah navzgor proti šafotu. »Ali bobnarji ne bodo prav nič prenehali?« je vprašal kralj. Charlemaigne mu je dal znamenje, da o tem ničesar ne ve. Ko je kralj prišel do šafota, je stopil na stran, kjer je videl največ ljudi, in je dal bobnarjem z glavo poveljujoče znamenje, naj utihnejo. Bobnarji so za trenotek utihnili in le par jih je še udarjalo po bobnu.

Kralj je izpregovoril z močnim glasom: »Francozi, vi vidite vašega kralja pripravlje-

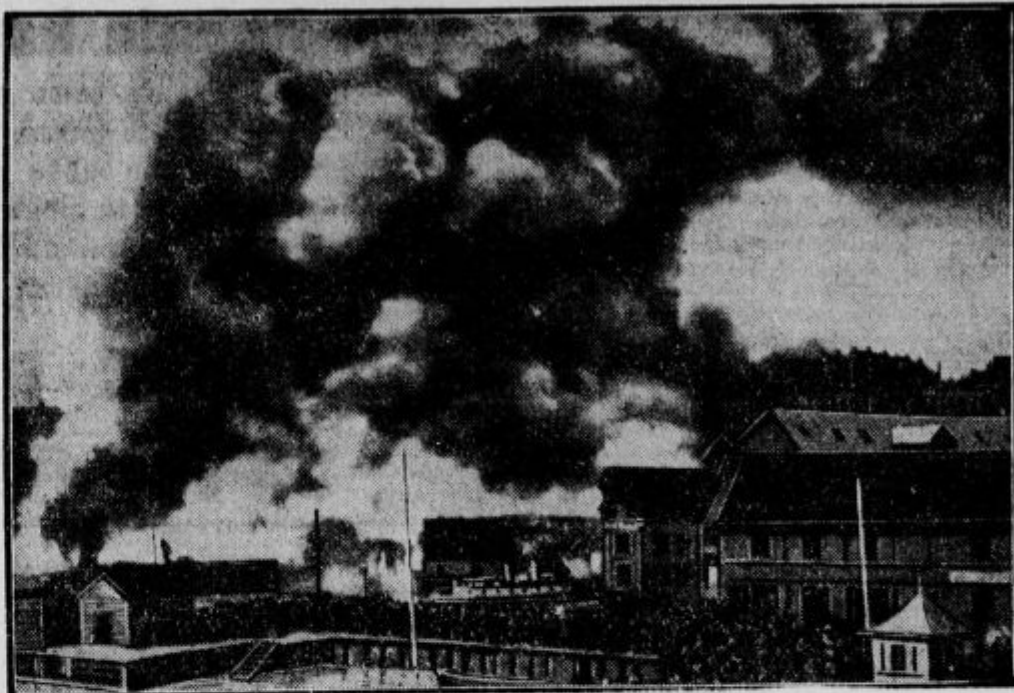

Mesto Pernambuco v Braziliji, prva postaja »Grofa Zeppelina« po letu čez Atlantski ocean.

nega za vas umreti. Naj bi vam moja kri prinesla srečo. Jaz umrjem nedolžen...« — Hotel je še dalje govoriti, ko je Santerre, ki je bil na čelu svojega generalnega štaba, dal bobnarjem znamenje, naj znova prično bobnati, tako da se ne bi nobena beseda več čula.

V trenutku je bil kralj privezan na usodno desko, in ko je sekira švignila doli, je mogel še slišati glas pobožnega duhovnika, ki ga je spremil do šafota in mu govoril sledeče besede: »Sin sv. Ludovika, preseli se v nebesa!«

Tako je končal ta nesrečni knez, katerega bi tisoč odločnih mož v tem zadnjem trenutku, ko se je pri ljudski množici že začelo pojavljati sočutje, lahko rešilo. Najmanjše znamenje bi zadostovalo in ljudstvo bi nastopilo za kralja. Zakaj ko je moj pomočnik Gros pokazal ljudstvu odsekano kraljevo glavo, se je večina obrnila proč, prevzeta od groze in sočutja.

Požar v severnonorveškem pristanišču Bergen, kjer je zgorelo 75 hiš. Slika je bila poslana brez-žičnim potom.

Medicinska znanost in Lurd

Ni še dolgo tega, kar so na Francoskem govorili, da sta od treh zdravnikov dva gotovo svobodomisleca. Zdi se pa, da so se časi spremenili. Pred kratkim si je neki dijak medicine izbral za svoje doktorsko delo temo: Medicinski študij o nekaterih čudežnih ozdravljenjih v Lurdu. V tem delu obravnava tri slučaje, v katerih so bolniki, o katerih so merodajni specialisti izjavili, da so neozdravljivi, v Lurdu takoj in popolnoma ozdraveli. Djak je napravil izpit z odliko.

Cela vas pogorela

V občini Takaesi na Madjarskem je nastal požar, ki je razširjen po silnem viharju v najkrajšem času vpepelil celo vas. Prebivalstva se je pod vtisom nenadno nastale katastrofe polastila strašna panika. Na begu pred ognjem so se odigrali strašni prizori. Dve osebi sta bili ubiti, dve so pa smrtno ranjeni prepeljali v bolnišnico. Od 200 hiš v vasi stoji samo še poštno poslopje.

Zlati zaklad pred »peklenskimi vrati«

Leta 1783 je poslala britanska vlada v Ameriko ladjo, na kateri je bilo 800.000 funtov v kovanem zlatu, ki so bili namenjeni za izplačilo plač uradnikom in četam v tamkajšnjih krajih. Ladja je imela ukaz, da se ustavi v nekem pristanišču v Connecticutu in tam odda denar. Ladja pa je med vožnjo pri Hell Gate (peklenska vrata) zadela ob skalo in se potopila. Ameriški kapitan Simon Lake je sedaj natančno preštudiral literaturo, ki se je nanašala na to nesrečo in je ugotovil, da mora ladja ležati na morskem dnu nedaleč od Hell Gate, v najožjem delu East Riverja blizu Newyorka. Lake je na dotičnem kraju preiskal morje in ugotovil, da leži na morskem dnu 35 potopljenih ladij. Lake skuša sedaj najti ladjo z zakladom in se bo pri tem poslužil podmorskega čolna, ki je opremljen s potapljaškim aparatom, ki ga je pred par leti Lake sam izumil.

Pevka otvori bikoborbo

Na Španskem še nikakor niso vneti za emancipacijo žene. Samo kot Amaconka nudi Španka — posebno Andaluzanka — pravtako priljubljeno kakor očarljivo sliko. Da bi se neke dobrodelne prireditve udeležilo čimveč ljudi, so naprosili mlado sevilsko varietetno pevko in plesalko, da bi nastopila pri bikoborbi. Seveda je prepustila krvavi del bikoborbe poklicnim bikoborcem. Pred bikoborbo so se pripeljali v areno na četveropregi vsi sodelujoči, njim na čelu pa je jezdila mlada pevka, ki je šla pred ložo predsednika prireditve in ga po starem običaju prosila za ključ. Z velikim ključem, ki je nato v velikem loku priletel na rumeni pesek v areni, so odprli kletko, v kateri so bili biki — in s tem je bila bikoborba otvorena.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 23. maja: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio-orkestra. 18.30 Dr. Lojze Campa: Uvod v novi kazenski zakonik. 19.00 O ameriški ženi predava gospa Lovšetova. 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijansčina. 20.00 Koncert radio-orkestra. 22.00 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 24. maja: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Casovna napoved, borza, Plošče. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Tolsti vrh, Vrhov, Prežak, Gorjanci). 18.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.30 O zavarovanju (Ivan Martelanc). 20.00 Prenos iz Belgrada. 22.00 Casovna napoved in poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

Sobota, 24. maja.

Belgrad: 18.00 Koncert tamburaškega orkestra. 20.00 Koncert akadem. okteta »Obilica«. 21.00 Sotnatni večer. — **Budapest:** 12.05 Koncert orkestra. 17.30 Koncert zabavne glasbe. 21.30 Plošče, nato koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 17.30 Mladinski oder. 18.30 Izletniki v gozdu. 21.10 »Grof Luksemburg«, opereta. — **Milan:** 19.15 Večerni koncert. 20.45 Komedia. 21.15 Pester koncert. 23.00 Koncert zabavne glasbe. — **Praga:** 20.00 Koncert glasbene akademije. 21. Orkestralni koncert. — **Langenberg:** 20.00 Veseli večer, nato plesna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Slavnostni koncert. — **Berlin:** 18.40 Pevski koncert. 19.45 Zabavni koncert. 20.40 Koncert plesne glasbe. — **Katovice:** 19.20 Malo glasbe. 20.30 Večerni koncert. 23.00 Plesna glasba. — **Toulouse:** 19.00 Plesna glasba. 19.40 Šlagerji. 20.15 Koncert operetne glasbe. — **M. Ostrava:** 19.35 Orkestralni koncert. 20.00 Koncert glasbene akademije. 21.00 Slovaške narodne pesmi. 22.23 Orkestralni koncert.

»Grof Zeppelin« tik pred svojim odhodom iz Friedrichshafena v južno Ameriko.

Srečno vožnjo! Stevilni gledalci pošiljajo zračnemu velikanu svoje zadnje pozdrave.

Suhe gobe

Zadnje čase so se pojavile vesti, da so tu in tam že začeli rasti jurčki, iz česar se da sklepati kakor tudi z ozirom na letošnje ugodne vremenske prilike, da je pričakovati v kratkem morda zelo obilne pomladanske rasti jedilnih gob. Kakor znano, pride pri nas za kupčijo v poštev užiti goban (Boletus Edulis, Boletus Aereus).

Trgovina s suhimimi gobami je v preteklem letu že kazala znake pred vojnih časov, to se pravi, da inozemstvo ni hotelo kupovati vse vprek, samo da diši po gobah, kakor je bilo to v prvih povojnih letih ko so se lahko prodajale suhe gobe ne glede na njih kakovost. Vsled tega so se nabirale vse odvabili sušnost in metali v suhe gobe vse črvice dele, da celo blatne odrezke gobnih korenin itd. ter je bilo tako blago po večini umazano in temno. Pri sušenju gob se tudi ni pazilo na rezanje in so iz nekaterih delov Dolenske in Gorenjske nosili na trg zelo debelo zeleno suho gobo. Izjemo, kjer so gobe cel čas pravilno srednje tanko rezali in samo lepe in ne črvice sušili, so tvorili nekateri krajci Posavja in Stajerske, za to so pa tudi ti nabiralci prišli na svoj račun in dosegli vedno najvišjo ceno.

Svarimo in opozarjamo nabiralec gob, naj letos gobe srednje tanko in enakomerno režijo, tako, da ostane suhi gobj naravna sveža bela barva, naj črvice in nesnažne dele gobj sušijo posebej ali pa iste že v sušnem stanju porabijo za domačo kuhinjo, ker bodo za lepo blago dobili veliko več denarja kakor pa za blago, ki je pomešano s čr-

vivimi deli in umazanimi odpadki. To še posebej poudarjamo, ker bodo letos, sodeč po skušnjah minulega leta, kupci v tem pogledu zelo natančni in to še posebej, če dobimo bogato rasti ter bo prišlo za kupčijo v poštev samo lepo blago, dočim slabo nabranega, predebelo rezanega in zanikrno posušenega pa sploh ne bo mogoče ali pa le za mal denar prodati.

Ako bi kdo želel še kakšno pojasnilo in navodilo, naj se obrne na veletrgovce z gobami v Ljubljani, ki bodo radevolje dali vsak čas potrebna navodila in pouk.

Ob tej priliki opozarjamo, da je pri nabiranju gob najvažnejše pravilo to, da se gob ne sme iz zemlje ruvati, temveč se jih naj pri dnu odreže, ker se z ruvanjem gob uničuje v zemlji gobje leglo, iz katerega goba klije in se s tem uničuje in preprečuje nadaljne razvijanje in rast gob na istem mestu. To se mašuje že leto za leto in različnih krajih posebno v okolici mest, kjer ljudje takorekoč ropajo gobe iz zemlje, samo da dosežejo trenuten dobiček s prodajo svežih gob na trgu v mestu.

Zelo važno je tudi to, da se stare gobe, ki itak ni za nobeno rabo, ne bere, ampak pusti v gozdu popolnoma dozoreti, ker se pod njenim klobukom ali kapici nabirajo lističi, bodice ali cevke, na katerih je trosiše t. j. mesto, na katerem se tvori majhni trosi slični prahu, ki so vidljivi komaj z drobnogledom. Ko goba popolnoma dozori, padajo ti trosi na zemljo, kjer izklijajo kakor seme v nove gobne niti in dalje v gobe.

Velika gospodarska manifestacija se vrši v Ljubljani od 29. maja do 9. junija t. l. a priveditvi X. jubilejnega vzorčnega velesejma pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Prireditelj bo največja dosežki prireditelj. Na sejmščini, ki obsega 40 tisoč kvadratnih metrov prostora, je postavljenih 9 velikih razstavnih zgradb, ki imajo pod svojim krovom skoraj 800 razstavljalcev iz tu- in inozemstva. Zastopane so industrije vseh branž in fakčno bo podana tu kupcu ogromna izbira najraznovrstnejšega prvotnega blaga po tovarniških cenah. Posebno opozarjamo na specijalne oddelke, to so tekstilije, usnje papir in lepene pohištvo, stroji in kovine, poljedelski stroji, moderna higijena, perutnina. Ob tej priliki si zamorejo obiskovalci ogledati prirode krasote divne Slovenije. Uprava velesejma preskrbi ugodne avtobusne zveze z letovišči in zdravilišči. Legitimacije, ki upravičujejo do polovične vožnje na železnici, prodajajo denarni zavodi, trgovske in obrtniške organizacije, železniške postaje, Putnik itd.

Dubrovačka parobrodsko plovilna. Njena to-narža se je lani povečala od 45.989 na 46.112 brutto-tona, od česar odpade na obalno plovbo 10 ladij s 3866 tonami. V gradbi je nov velik tovarni parnik 9400 ton nosilnosti. Parniki so v bilanci izkazani s 39.9 (39.7) milij. Din, njih namanjaja denarna vrednost je 110 milij. Din. V svobodni plovi so njene ladje zaslužile 16.1 (14.7) milij. Din. Donos se je lani povečal od 17 na 25.2 milij. Din. Po odbitku povečanih vseh stroškov in amortizacije znaša čisti dobiček 15.5 (7.0) milij. Din in se je zato dividenda zvišala od 30 na 40 Din po delnici nom. 125 Din; emisija delnic iz leta 1929. je dala 25.8 milij. Din, tako da znašajo lastna sredstva 59.5 milij. Din, ki so še leta 1928. znašali 8.1 milij. Din, so izplačani, istočasno pa znašajo dolžniki 29.9 milij. Din.

Izvestje je izdala vinarska in sadjarska šola v Mariboru za šolsko leto 1928-29 ter gospodarski leti 1928 in 1929. Obsežen ter zelo informativen in poučen material, stisnjen na 77 straneh ter dopolnjen s številnimi lepimi slikami, je s sodelovanjem zavodovega učiteljskega zbora priredil ravnatelj g. Josip Priol.

Finska na velesejmu. Z zaključkom trgovinske pogodbe med našo državo in Finsko v pret. letu je pričakovati živahnih trgovinskih slikov med nami in Finsko. Za naš izvoz na Finsko pride v poštev predvsem sadje, pa tudi hmelj. Da pa bi naša trgovina spoznala finsko gospodarstvo, bo Finska izvozna zveza sodelovala na jubilejnem ljubljanskem velesejmu v lastnem paviljonu. Razstavila bo predvsem galoše, snežike in druge kavčukove proizvode, separatorje, mlekarstvo orodje, verige, kose, bruse, obutev, porcelanske izdelke, sportske predmete, posebno ekonomično emajlirane štedilnike itd. Razstavo je organiziral zastopnik Finske izvozne zveze v Belgradu g. Rihard Rapeli.

Razstava pohištva bo na željo občinstva zopet prirejena na ljubljanskem jubilejnem velesejmu. Mizarski mojstri bodo tudi tokrat kompaktno razstavili svoje izdelke. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti ter po zmornih cenah. Razstavljene bodo kuhinje, spalne in jedilne opre-ve, nadalje pisarne in drugo od najpreprostejše do najfinije izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči, tako za kakovost in prvotnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Vsak razstavljalec da vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vsa tostvarna pojasnila. Take razstave so hvale vredne. Prepričane bodo javnost, zlasti tuje, da pri nas mizarski izdelki niti najmanj ne zaostajajo za onimi tujih trvdv v kakovosti, cene naših izdelkov so pa v vsakem pogledu več kot konkurenčne.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Breza sprejme do 30. t. m. ponudbe glede dobave električnega materiala; do 5. junija pa glede dobave električnih vihtov. — Ravn. drž. rudnika Kalanji sprejme do 4. junija ponudbe glede dobave 1000 kg maza za jeklene vrvi; do 10. junija pa glede dobave 3000 kg čiste svinjske masti. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejme do 6. junija ponudbe glede dobave mizarskega orodja ter glede dobave strojnega, cilindrskega in dinamo olja. — Dne 10. junija se bo vršila pri kmidi mornarice v Zemunu ofert. licitacija glede dobave 11.800 metrov jadrnine. — Dne 5. junija se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku gradb. ministrstva v Belgradu licitacija glede dobave izolatorjev; dne 6. junija pa glede dobave tehnične.

Oddaja trgovskih lokalov. Dne 10. junija se bo vršila pri ljublj. žol. ravn. licitacija glede oddaje trgovskih lokalov v palači »Ljubljanski dvor« v triletni zakup.

Borza

Dne 22. maja 1930.

DENAR

V splošnem je bila danes tendenca deviznih tečajev nazadujoča, le London in Praga sta bila izvrstejša. Promet je bil srednji, največ ga je bilo še v devizah Curih in Newyork. V vseh zaključnih devizah je kakor običajno intervenirala Narodna banka.

Ljubljana (v oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2278.— bl., Berlin 1.350.25—1.353.25 (1351.75), Brusel 790.58 bl., Budimpešta 989.87 bl., Curih 1094.40—1.097.40 (1095.90), Dunaj 797.41—800.41 (798.91), London 275.28 bl., Newyork 56.42

do 56.62 (56.52), Pariz 222.06 bl., Praga 167.60, 168.40 (168.—), Trst 296.88 bl.

Zagreblj. Amsterdam 2275—2281, Berlin 1350.25—1353.25, Brusel 790.58 bl., Budimpešta 988.37—991.37, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 797.41—800.41, London 274.88—275.68, Newyork 56.42—56.62, kabel 56.53—56.73, Pariz 221.06 do 223.06, Praga 167.60—168.40, Trst 295.76 do 297.76. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 4.5 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2275—2281, Budimpešta 988.37—991.37, Berlin 1350.25—1353.25, Brusel 789.08—792.08, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 797.41—800.41, London 274.88—275.68, Newyork 56.42—56.62, Pariz 221.06—223.06, Praga 167.60—168.40.

Curih. Belgrad 9.125, Amsterdam 207.75, Ate-ne 6.70, Berlin 123.325, Brusel 72.1275, Budimpešta 90.325, Bukarest 3.07, Carigrad 2.45, Dunaj 72.87, London 25.11625, Madrid 62.90, Newyork 516.65, Pariz 20.205, Praga 15.32, Sofija 3.745, Trst 27.085, Varšava 58.—, Kopenhagen 138.90, Stockholm 138.60, Oslo 138.80, Helsingfors 13.—.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.52, (valuta) 12.47.

VREDNOSTNI PAPIRI

Med državnimi papirji je danes občutno oslabela vojna škoda, nasprotno pa je izvrstejša tako 8% kakor tudi 7% Blerovo posojilo. Tržišče bančnih papirjev je ostalo neizpremenjeno, ravno tako industrijski papirji pri majhnem prometu.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos. 85 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Veveče 117 den. (brez kup.), Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruše 270.—280.

Zagreblj. Drž. pap. 7% inv. pos. 87.50 den., agrari 54.50 den., voj. škoda ar. 428—428.50 (428), kasa 428—428.50, 6. 428—428.50, 12. 430—431 (431), 8% Bler. pos. 97—97.50 (97.50), 7% Blerovo pos. 84—87.50, 85. 82.50 (85.125), 7% pos. Drž. hip. banke 84.50—85. Bančne delnice: Ravna gora 82 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—38, Poljo 58—59, Kreditna 96—100, Union 196—196.25 (196), Jugo 79—80, Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 61 den., Obrtna 36 den., Praštediona 900—910, Etno 150 den., Srbska 178—182, Zemaljska 145—147, Industrijske delnice: Nar. sum. 21.50 den., Guttmann 160—170, Slavice 71 den., Slavonija 200 den., Našice 1365 bl., Danica 109—114, Pivara Sar. 152—180, Sečera Osjek 364—367 (365), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 175 den., Brod. vag. 110 d., Union 120 den., Veveče 117 den., Isis 34—35, Ragusea 400—405, Jadr. plov. 508 den., Trboveljska 487—441 (437—440).

Belgrad. Narodna banka 8250—8260, 7% inv. pos. 88.50—89.50 (40.500), vojna škoda prompt 436.50—437 (200), 5. 436—437.50, 6. 438.25—438.75 (200 kom.), 7. 441.50—442.50 (500 kom.), 7% Bler. pos. zaklj. 88.25—88.50 (2000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke zaklj. 86 (2000 dol.).

Dunaj. Podon.-savska-jadrn. 93.25, Wiener Bankverein 18.30, Creditanstalt 51, Escompteges. 161.50, Aussiger Chemische 200.10, Trboveljska 55, Kr. ind. 38.10, Rima Murany 86.20, Alpine 29.75.

Žito

V Čikagu je tendenca za pšenico skoraj mirna, za koruzo malo izvrstejša. Pri nas je položaj neizpremenjen. Ponudb je malo, pa tudi kupci nimajo veselja kupovati po zvišanih cenah, vsled česar je promet minimalen.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: pšenica 49 vagonov, oves 1 vagon, koruza 34 vagonov, moka 4 vagoni. — Tendencia: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendencia: trdna. Promet: živa-hen. Pšenica: maj 21.12—21.25, zaklj. 21.15—21.18; jun. 20.90—21.18, zaklj. 21.12—21.14; okt. 19.75—20.15, zaklj. 19.07—19.09; rž jun. 11.36—11.44, zaklj. 11.40—11.50; okt. 12.36—12.85, zaklj. 12.70—12.72; koruza maj 11.72—11.80, jul. 11.83—12.14, zaklj. 11.96—11.97; tranzit julij 11.35.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena 2 vagona desk za frize. Tendencia neizpremenjena.

Povpraševanje je za brodarški les 30 mm, 4 m, 10—16 cm za smrekove kratice teža 500 kg, za lipove plohe 1 vag. 6—7 kub. m 40—60 mm, 13 do 14 kub. m 80—100 mm, za smrekove in jelkove deske 1 vag. 18 mm, 1 vag. 28 mm, za rezano jelovino 40 kub. m 22 cm 18 mm, 25 kub. m 24 cm 18 mm, za javorjeve plohe 10 kub. m 30—60 mm, od 30, 25 cm dalje, od 2 m dalje, za jelove sniezole 58×158, 63×178, 73×188, vse 4—8 m, 73×205, 88×205, 88×235 vse 5—10 m, za remeljne 5 kub. m 35×38, 2—2.50, 3—3.50 m, 5 kub. m 68×68, 2, 2.50, 3, 6.50.

Živina

Ljubljanski sejem 21. maja 1930. Dagon je bil sledeč (v oklepajih število prodanih glav): 208 (24) konj, 47 (15) volov, 45 (24) krav, 10 (10) telet in 488 (370) prašičkov za rejo. Sejema je bil živahen, posebno pa trgovina s prašički za rejo. Cene so ostale neizpremenjene kakor sledi: Voli I. 10—10.25, II. 9.50, III. 8, krave debele 5—7, klobasnice 4—5, teleta 14.50—15.50 Din (vse za g. žive teže), prašički 4—6 tednov stari so se prodajali po 250—400 Din za komad.

Etnolog IV-2

Izšel je prvi zvezek četrtega letnika edine slovenske etnografske revije »Etnolog«, ki ga izdaja etnografski muzej v Ljubljani v redakciji dr. N. Zupaniča.

Ta številka obsega 124 strani in vsebuje važno dr. K. Ostirjevo razpravo o praslavskem socialnem sestavu. — Dr. St. Vurnik objavlja v nadaljnjem obširnem razpravo o »Kmečki hiši Slovencev na južnovzhodnem pobočju Alpe«, ki pomeni važen donos k studiju slovenske kmečke arhitekture Koroscev, Gorenjcev in zapadnih Stajerccev. Vurnik obravnava najprej zgodovino proučevanja kmečke hiše pri nas ter literaturo, potem orientira čitatelja na področju hišnih tipov med Slovenci, ugotavlja forme slovenskega naselja, strukturo vasi in dvora v slovenskem alpskem ozemlju z važno konstatcijo, da se naša alpska hiša strogo loči od nemške in ima samosvoj značaj. Razpravo ilustrira štirinajst celostranskih tabel z risbami in fotografijami.

Nemški etnograf Rudolf Kriss je prispeval z lepim donosom »Volksreligiöse Opfergebräuche in Jugoslaviem«, ki je v naši etnografiji prvi te vrste in bo zanimal vse interese za naš folklor. Kriss razpolaga z obširnimi poznavanjem evropskega običaja cerkvenih zaobljubljenih darov in so njegova izvajanja, ki pri nas orjajo ledino, velikega pomena. Razprava je ilustrirana.

Dr. Niko Zupanič objavlja razpravo o reki Erak, kjer je bila odločilna bitka med Huni in vzhodnimi Goti za nadoblast nad Južno Rusijo, kar je imelo posledice tudi z avzhodne južne Slované, Ante. Po temeljitih zgodovinskih in etimoloških ter geografskih premislekih lokalizira dr. Zupanič reko Erak v Evropsko Sarmatijo med Dnjepr in Dnestr.

Dr. Fran Kotnik objavlja važen arhivalen donos iz mozirskega arhiva »Pogodba za dobavo lesa, sklenjena med mozirskim tržanom in Zagrebčanom v letu 1796«.

»Etnolog« se je iz skromnih početkov in večnih denarnih zadreg razvil v štirih letih v znanstveno publikacijo, za katero se danes zanima ves evropski, ne samo slovanski, ampak tudi ostali svet, ki se peča z etnografijo, etnologijo in antropologijo. Poleg tega, da je načel znanstveno polje slovenske etnografije sistematično obdelavati, prinaša tudi razprave splošne etnološke važnosti in si je v znanstvenem svetu utrdil že lep sloves. Prvi zvezek letošnjega letnika je izšel o priliki kongresa etnograf-ov in geograf-ov, drugi izide v par mesecih.

Zbori, letnik VI., štev. 2

Nova številka ima na čelu »Dekliško pesem« Mirka Kunciča, ponudeno komunistom kot glasbe vreden tekst, Vl. Pfeiferjev članek o priliki sedemdesletnice glasbenega zgodovinarja dr. J. Mantu-anija. Članek prinaša tudi pregled znanstvenega dela jubilarcev, ki je res obilno in izdatno. — Dr. St. Vurnik razpravlja o »Vprašanju objektivne glasbene kritike«, Ivan Hladnik o »Finančnem položaju naših pevskih društev«. Sledje pregledi: Naši skladatelji, Iz naših organizacij, Koncerti, Novosti in Razno.

Literarna priloga je prav lepo urejevana in andi obilico, s trdom in poživljeno pridnostjo nabralega, vedno aktualnega gradiva.

Glasbena priloga prinaša Devovo harmonizacijo prekmurske Teče mi vodica, Mirkovo priredbo Cergo moja, čerגיע, Iv. Ocvirka Sunce (poizkus v linearnih imitacijah), Al. Mihelčiča Vekrni zvon za sopran, gosli in orgle in komplicirani Arničev mešan zbor Kiš na Zupaničev tekst, končno pa Prelovčev solospjev s klavirjem Prišla je jesenska noč iz l. 1911., ki kaže za one čase in študenta Prelovca že precej harmonične drznosti.

Zbori so topot prevzeli nekaj naloge ustavl-jene Nove Muzike nase in kakor je videti, namera-vajo prinašati posledj tudi vokalno-instrumentalne stvari, kar je prav in v redu. Skladbe so nekatere v tej številki vsem zborom dostopne, samo Arničeva je namenjena intonacijski moderno izvežbanim pevcem večjih ambicij. Sezite po Zborih in podprite jih vsi, da bodo v tej krizi glasbenega založništva mogli dalje vršiti svojo lepo nalogo!

Koncert pevskega društva »Cankar«

V sredo, dne 21. maja je bil v Filharmonični dvorani v Ljubljani koncert pevskega društva »Cankar«, ki ga vodi pevovodja g. Kristo Perko.

Pred začetkom petja je govoril uvodno besedo o izvajanih skladbah g. Perko. Program je vseboval skladbe skladateljev: Jobsta, Prelovca, Adamiča, Deva, Bajuka, Hatzeja, Muhviča, Gotovca in Biničevega. Program je bil s tehnično plati mestoma zelo težak in so nas Cankarjevci, čeprav smo sledili njih hiter napredek, topot kar presenetili s svojjo, razmeroma precejšnjo pevsko izobrazbo. Cankar ima menda samo moški zbor, dvajset pevcev, ki je precej glasovno homogen in zlasti dinamično fin. G. Perko je zamislil podajanje pesmi smiselno na podlagi partitur in dal pesmam nekaj sanjavo lirichen značaj, dasi jim, če je bilo treba, tudi moške kreposti ni manjkalo. V solih sta nastopila pevca gg. A. Zupan in S. Kremžar.

Zbor se je že precej visoko preril v teh razmerah.

Meškova »Mati« v Belgradu. V društveni dvorani poleg katoliške cerkve v Krunski ulici so nas zadnjo nedeljo prijetno presenetili člani prosvetnega društva z Meškovo trodejanjo »Mati«. Sicer je res, da Meškova dramata spada že med zastarele in snovno ni posebno pripraven za naš čas. Vsaj za samo Slovenijo ne. V Belgradu pa je temu ali onemu Slovencu, ki je že leta ločen od svoje zemlje, vsaj za uro in pol pričaral domačnost naše fare na deželi. Glavne vloge so nosili: gne. Ivanka Soldičeva, Štefica Lukežičeva in Iva Komanova, in gg. Rakušček, Ulaga in Čoš.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 8 zvečer

Petek, 23. maja: Zaprtlo.
Sobota, 24. maja: SVETI PLAMEN. Red D.
Nedelja, 25. maja: Zaprtlo.
Ponedeljek, 26. maja: LJUBIMEC SVOJE ŽENE. Red B.

OPERA

Začetek ob 8 zvečer

Petek, 23. maja: Zaprtlo.
Sobota, 24. maja: DOLARSKA PRINCESA. Red A.
Nedelja, 25. maja: AIDA. Gostujejo gospa Vilfan-Kunčeva, g. Marij Simenc in g. Vith iz Zagreba. Ljudska predstava pri zaiznanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 26. maja: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Petek, 23. maja: Zaprtlo.
Sobota, 24. maja ob 20: HERMAN CELJSKI. Kup.
Nedelja, 25. maja ob 20: PISKROVEZ. Kuponi.
Znižane cene.

Sport

Službene objave LNP. (Seja u. o. dne 21. t. m.) — Ponovno se opozarjajo klubi, da takoj pošljejo slike svojih I. moštev, če želijo, da se priobčijo v slavnostni številki »Sportnega lista« ob priliki desetletnice LNP. — Sporoča se klubom, da se bo vršil ob priliki proslave LNP dne 1. junija t. l. v magistratni dvorani manifestacijski občni zbor. — Sklep u. o. zadnje seje glede rezerviranja terminov v Ljubljani dne 18. in 25. maja t. l. se v toliko spreminja, da klubi lahko uporabijo nedeljski termin 25. t. m. za svoje prireditve. — Opozarjajo se klubi, da so soodgovorni, če igralci, ki jih imenuje LNP za svoje prireditve, ne odzovejo pozivu. Klubi se opozarjajo na § 52 k. JNSa. — Proti igralcem, ki se ne bodo odzvali pozivu LNP v primeru imenovanja v teame, ki jih sestavi LNP, se bo najstrožje postopalo. Kot opravičilo se vzame na znanje le smrtni slučaj v družini in bolezni, kar bo konstatiral zdravnik, ki ga bo določil LNP. — Izroče se kaz. odboru s takojšnjo suspenzo sledeči igralci radi nenastopa v pods, teameh dne 18. t. m.: Svetec (ZSK Hermes) in Pliveršek, Bertonec, Kajžar (vsi ISSK Maribor). — V času od 29. maja do inkl. 1. junija t. l. se ne dovoli igranje tekem niti v Ljubljani, niti izven Ljubljane ASK Primorje in SK Iliriji. — Dne 1. junija t. l. se ne dovoli igranje nobenemu ljubljanskemu klubu v, odnosno izven Ljubljane. — Dovoljuje se vsem klubom LNP igranje tekem s SK Korotanom. — Tajnik I.

Službeno LNP: Danes ob 19 seja upravne-ga odbora. Važno radi slikanja. — Tajnik I.

Nogomet v tujini.

Ogrsko prvenstvo. Na vodilnem mestu še vedno Ujpest (36 točk). Njegov najresnejši rival je Ferencvaros, ki mu že od začetka trdo sledi (34). Hungaria in III. okraj imata vsak po 25 točk (tretje in četrto mesto). Na koncu tabele pa sta Nemzeti (14) in Somogy (13).

LAHKA ATLETIKA.

Nemci so že pričeli. Prva večja lahkoatletška prireditelj je bila letos v Münchenu, kjer so se zbrali skoraj vsi najboljši nemški tekmovalci. Ker naj bi ne nekak pravec bodočih letošnjih uspehov, prinašamo nekaj rezultatov. Tek 100 m: Jonath (Hannover) 10.8 sek. 400 m: Büchner (Leipzig) 49.4 sek. 800 m: Kaufmann (Hannover) 1:57.8 min. 1500 m: Helber (Stuttgart) 4:07 min. 5000 m: Helber 15:48 min. 110 m lese: Huber (Stuttgart) 15.8 sek. 4×100: Deutscher Sportverein Hannover 42.7 sek. Skok v višino: Böwing (München) 1.85 m. Skok s palico: Huber (Stuttgart) 3.65 m. Skok v daljavo: Schek (Stuttgart) 7.06 m. Kroglja: Kutzer (München) 13.86 m. Koperje: Weimann (Leipzig) 59.30 m. Disk: Paulus (Wetzlar) 43.99 m. Na prireditvi je bilo okoli 4000 gledalcev.

RAZNO.

Internacionalni turnir v Genfu. Vodeči švicarski klub Servette-Genf bo priredil od 29. junija do 6. julija mednarodni nogometni turnir, ki bo zastopan po najodličnejših moštvi Evrope. Tako so prijavljeni: Ujpest iz Ogrske, Vienna iz Dunaja, C. S. Brugge (Belgija), F. C. Sete (Francija), Sp. Vgg. Fürth (nemški državni prvak za 1929), F. C. Torino (Italija), A. C. Bilbao iz Španije in švicarski F. C. Servette.

Zadnjih osem pred borbo. V evropskem pašu je preostalo za tretjo rundo v boju za Davisov pokal še osem tekmecev. To so Češkoslovaška, Holandska, Japonska, Španija, Avstralija, Anglija, Nemška Avstrija in Italija. Za tretjo kolo so določena sledeča srečanja: Češkoslovaška: Holandska; Japonska: Španija; Avstralija: Anglija; Nemška Avstrija: Italija. Prvoimenovane države določajo prostor igranja.

Še Turki so napredovali. Dolgo ni bilo ničesar slišati o kakem turškem lahkoatletskem gibanju. Izgleda pa, da nam bo prihodnji čas baš iz Turčije pokazal prave in sposobne sportnike. Danes ima dežela polumeseca nekaj marljivih trenerjev iz Evrope, ki skušajo vzbuditi tudi veselje za lahkoatletski sport. Tako piše eden takih učiteljev: »Zdi se mi, da Turki niso dovzetni za dolge proge, kajti tu se ne da ničesar doseči. Pač pa kažejo veliko zanimanje za tek na kraje in srednje proge. Omenim naj, da je 18letni Semih Bey rabil za 100 m le 10.8 sekund. Nek 20letni dijak pa je pretekel isto daljavo v 11 sekundah, a 200 m v 22.4 sekundah. V teku na 400 m je cela vrsta mladih Turkov, ki rabijo za to progo 50—52 sekund. V višinskem skoku so dosegli 1.85 m. Nek drug mladenič meče disk preko 40 m daleč

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
mlad išče mesta. — Po-
nudbe na upravo »Slo-
venca« pod št. 5939.

Šofer
mlad, trezen, zanesljiv,
išče službo za v mestu
ali na deželi. Nastop la-
sko takoj. — Naslov pri
upravi »Slov.« št. 5938.

Službo dobe

Vrtnarskega vajenca
sprejme takoj Marija
Ogrin, vrtnarstvo, Ljub-
ljana, Gruberjevo nabre-
žje št. 8.

Čevljar, pomočnike
za zbita dela sprejme
tako A. Ješe, Tržič 33.

18 letni mladenič
pošten, sprejme s 1.
junijem v trgovini A. Mi-
lavec, Planina p. Rakeku.

Kmečka ženska
priljetna, pametna in po-
štena, se takoj sprejme.
Pripravljena naj bi bila
sama dve govedi krmiti
in trem osebam skuhati
in tudi druga lahka hiš-
na dela opravila delati,
sploh znala voditi gospo-
dinjstvo in oskrbovati
vrt. Plača po obojestrans-
nem spoznanju in dogo-
voru povoljna. Nastop
službe lahko s 1. juni-
jem. — Naslov pove iz
prijaznosti uprava »Slo-
venca« pod št. 5941.

Rabimo žensko
izvezb. prodajalno moč,
zmožno nemščine, za ke-
mično tehnično stroko. —
Rokopisne ponudbe z na-
vedbo zahtev ter možno-
stnosti nastopa pod šifro:
»Strojepiska prodajalka«
na upravo »Slovenca«.

Perlektno
korespondentino, zmožno
slovenske in nemške ste-
nografije, obvladujočo po-
polnoma nemško in po
možnosti hrvaško, sprej-
memo v Ljubljani. — Po-
drobne rokopisne oferte
z navedbo zahtev in
možnosti nastopa pod
šifro »Vpeljana moč« na
upravo »Slovenca«.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Prodamo

Proda se:
2 postelji, omara za oble-
ko, omara s predali, ste-
kljena omara — zelo po-
ceni. Vprašati v trgovini
»Pri Samcu«, Sv. Petra
cesta.

Otroški voziček
lep, dobro ohranjen, se
proda. Dalmatinova ulica
št. 15, II. nadst.

Prodajni paviljon
v lepi obliki, solidno iz-
delan iz mehkega lesa,
pokrit s pločevino, pri-
praven za trafik, majhno
knjižarno itd., je napro-
daj po ugodni ceni pri
Ivanu Zakotnik, mestnem
tesarskem mojstru, Ljub-
ljana, Kobaridska ul. 45
(za Bežigradom).

Dieselmotor
30 HP. se proda po ugod-
ni ceni. Vprašati na upra-
vo »Slovenca« pod »Die-
selmotor« št. 4158.

Drva, odpadki
od žag se dobijo v vsaki
količini pri trdnici Ivan
Šiška, tovarna parket v
Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Elektromotorje
transformatorje — razne
stroje — elektromaterijal
— aparate — popolnoma
tovarniško nove iz zaloge
bivše firme »Transforma-
tor«, prodaja po znat-
no nižani ceni Vojnovič
& Cie. Skladišče Ljub-
ljana — Glince.

Vnajem

Pekarijo
se odda takoj, dobro
vpeljano, v bližini petih
tovarn, v večjem mestu
na Gorenjskem, trezne-
mu, kavcije zmožnemu
mojstru. Naslov se izve
v upravi »Slov.« št. 5948.

Lokal
v sredini mesta se odda
s 1. avgustom t. l. — Po-
izve se v Kranjski hra-
nilnici — pri upravi hiš.

Poizvedbe

Kovači
kateri izdelujejo sekire,
naj javijo svoj naslov
čimprej na A. Kassig,
Ljubljana, Židovska ulica.

Osebo, ki je našla
aktovko, prosim, da vrne
na naslov, ki se v njej
nahaja, vsaj izplačilne
dokumente.

ZA STAVBE vsakovrsten suh, tesan in žagan
les. — Vsaka množina v zalogi.
Žaganje, odpadki od lesa. Dostava tudi na stavbo.
FRAN ŠUSTAR,
lesna industrija in trgovina, parna žaga. Ljubljana,
Dolenjska cesta 12

Posestva

Stavbena parcela
naprodaj v bližini nove
šišenske cerkve v izmeri
1000 kvadratnih metrov.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 5849.

Primorci, pozori!
Proda se srednje pose-
stvo v Savinjski dolini,
ravna lega, 20 minut od
železniške postaje, hiša
z novim gospodarskim
poslopjem in več jehov
zemlje. — Vprašati pod
»Ugodna prilika« na u-
pravo lista št. 5868.

Posestvo na Štajer.
10 minut od železn. po-
staje, obstoječe iz hiše,
gospodarskega poslopja,
9 oralov prvovrstne zem-
lje in dobre sadonos-
nika, prodam. — Pojasnila
daje uprava »Slovenca«
pod št. 5945.

Objave

**Prostovoljna
javna dražba**

v zapuščino Uršule Prav-
gyk v Ljubljani spadajo-
čih premičnin in drago-
cenosti, se bo vršila dne
27. maja t. l. dopoldne
v Ljubljani, Švabičeva ul.
št. 7. — Hudo vernik,
notar kot sodni komisar.

Pouk

Pozor, damel!
Ob času velesojma prid-
em v Ljubljano in da-
jem pouk v pravilni ma-
saži in negovanju obra-
za. Interesentke naj se
pismeno priklade do 28.
t. m. Pridem event. tudi
na dom. Znamko za od-
govor je priložiti. Pisna
je nasloviti na upravn-
stvo »Slovenca« pod »Hi-
gienično negovanje ob-
raza« št. 5897.

**Krojači, šivilje
in nešivilje!**

Krojno učilišče, Ljubljana,
Stari trg 19, priredi za čas
velesojma v Ljubljani spe-
cialni prikojevalni tečaj
moškega krojenja, uniform
(važno za vojne obvezni-
ke), damskega krojenja,
modeliranja, krojenje pe-
rila in otroških oblek. —
Ker je polovična vojniša,
poslužite se ugodne pri-
like, da si ogledate vele-
sojme in obenem udele-
žite tečaja. Honorar je
znatno nižan. Brezplač-
na razstava krojev.

Razno

**BIRMANCE
SLIKA**
foto Meyer, Maribor,
Gospodarska ulica 39, lepo
in ceno.

Telefon 2059

Premog - suha drva
POGAČNIK, Bohoričeva 5

Ure za birno
nudi najcenejše Iv. Pakiž,
Ljubljana, Pred škofijo 15.

Ravno pod nosom
sežigajo mnogi denar, po-
kašljejejo in se jeze čez
slabo zdravje, zapravljajo
denar in se jeze čez sla-
be čase...! — Nikoprost
stane enkrat za vselej s
poštno vred samo 76
Din, pa boste postali ta-
koj nekadilec! Če ne ver-
jamete, se pridite prepi-
čati! Kdor naroči 5 ste-
klenic, plača samo 280
Din. Josip Lindič, Ljub-
ljana, Komenskega 17/b.

Na dobro hrano
se sprejmejo štiri osebe.
Naslov se izve v upravi
»Slovenca« pod št. 5929.

100 kg

koruze Din 142
»šrot« Din 152
prodaja proti gotovini
JOS. BAHOVEC
SV. JAKOBA NABREŽJE
LJUBLJANA

Pri prehladu, gripi, influenci

nadgrnite dobro prsa — ledja — roke in noge z

ALGA

Temperatura pada, spanje je lahko in zdravo, čutite se kot

PREROJENI

V lekarnah in drogerijah 1 steklenica ALGE Din 16.—

Zahvala

Ob krutem udarcu, ki nas je zadel s prerano izgubo pre-
drage sestre, svakinje in tete, gospodične

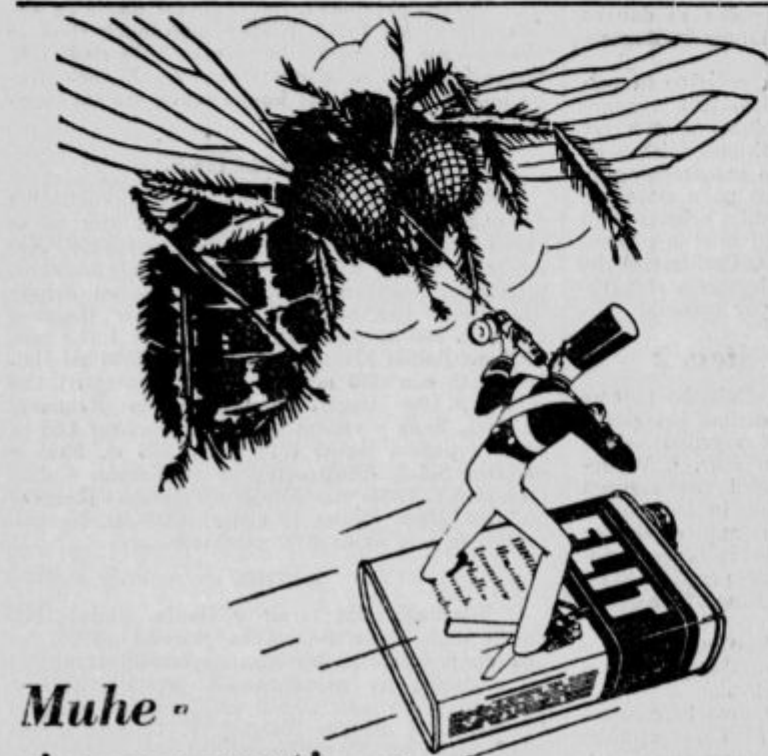
Julke Štih

je došlo toliko dokazov toplega sočutja, da se ne moremo vsa-
kemu posebej osebno zahvaliti, zato tem potom najiskrenejša
zahvala.

Posebna zahvala bodi izrečena gospodu rudniškemu rav-
natelju inž. Drolcu, gospodu rudniškemu zdravniku dr. Arnsku,
gospodu postajenačelniku Grudnu in vsem gg. zdravnikom,
kuratoriju in usmiljenim sestram splošne bolnice. Nadalje se
zahvaljujemo vsem rudniškim uradnikom in poduradnikom,
kakor tudi gasilskemu društvu Hrastnik za častno spremstvo
in pevskega društva pod vodstvom gospoda Čandra za v srce
segajoče žalno petje. Zahvaljujemo se tudi gg. duh. svetniku
Gašperiču in katehetu ter vsem dragim sorodnikom in pri-
jateljem za darovane vence, kakor tudi ostalim za darovano
cvetje. Zahvaljujemo se tudi gg. trgovcem Hrastnik-Dol za
darovani venec. Posebna zahvala naj bo izrečena cenj. gospej
Brinerjevi, kakor tudi gospodu inženirju Gvidonu Kumpu za
trudapolno požrtvovalnost.

Hrastnik-Trbovlje, dne 22. maja 1930.

Žalujoči ostali.

**Muhe —
sigurna smrt!**

Muhe so ostudni strupitelji, kateri živijo po
zamazanih in gusnih skrivališčih. Lazeč po
Tvoji hrani, kosmate noge nosijo bolezen in
smrt. Zaščititi Tvojo obiteljo. Rabi Flit.

Flit je smrtonosen muham, komarjem, bol-
ham, moljem, mravljam, ščurkom, stenicam
in njihovim jajcem. Tebi ne škodi. Ne pusti
madežev.

Ne zamenjaj Flit z drugimi različnimi
sredstvi. Pazi na vojaka na rumeni kanti
s črnim robom.

FLIT

— brže ubije

Maurice Constantin Weyer:

37

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

Naslednjega jutra sem začel pometati izbo. S tem
opravičilo sem svojčas začel svojo vojaško vežbo v
kasarni v Toulou. Kot z enoletnikom so starejši letniki
kaj zaničljivo ravnali z menoj. Pred očmi prebrisanih
kmečkih fantov, ki so sedeli jahaše na svojih ležiščih,
pušili pipo, žvečili jetrenico ter na dušek izpili me-
rico rdečega, kislega vina, sem pral in pometal tla.
Jasno sem imel to žalostno dobo pred svojimi očmi...
Spomnil sem se starega sergianta, čigar naloga je bila
v tem, da je bral »branilec domovine« kozje mo-
litrice. To se pravi, opravil je dolge litanije robatih
psov. Bilo je zelo važno, da sem znal dobro streljati,
dobro korakati in da sem ob razvitju strelske linije
koj našel svoje mesto... A najbolj važno je bilo, da
sem znal očediti tla, da se je vse svetilo. To je ser-
geantu prineslo pohvalo narednika, naredniku poro-
čnikovo, temu stotnikovo, stotniku... Vse to je bilo
daleč za menoj. Vendarle sem se dobro naučil ravnati
z metlo in kunjjo... A zdaj ni veljalo moje delo mojim
predpostavljenim, marveč Hanni — in misel na
Hanno je neizogibno vodila tudi k Madgi. Moje skrbi
so naraščale.

...Že na štiristo korakov od O'Molloyeve doma-
čije so mi udarili na uho zvoki violine ter vesel smeh.
Torej — ples? No, baš o pravem času prihajam, sem
si mislil. Že sem se hotel obrniti... A ne! Iz odprtih
vrat se vsipal val veselosti. Otožnost me je obšla.

Ko sem prišel bliže, je glasba obmolnila. Ar-
cher in Hannah sta stopila istočasno vun ter se vsedla
na lesene stopnice pred kuhinjo. Archer me je prvi

ugledal. Napravil je negotovo kretnjo z roko ter se
vrnil v hišo. Hannah pa mi je planila nasproti.

»Ah! Tu ste naposled! Tako pozno, da me je že
bilo strah za Vas...«

»Da, Hannah! Kako naj povem Madgi, da je Paul
umrl?... Pomozite mi!«

Ozrla se je vame — o kako očarljiva je bila — in
je prestrašena vzkliknila:

»Paul Durand je umrl? Ali je res?«

»Strašno je. Ampak tako je!«

Nekaj hipov je zamišljena obstala, z bolnim na-
smeškom.

»Kako se čudno vse ujema! je nazadnje dejala.
Vi niste vedeli, kako bi sporočili Madgi... Madga ni
vedela, kako bi rekla ubogemu Paulu... Madge se
namreč moži... v nedeljo jo vzame Georges O'Con-
nor za ženo, ki ima že nekaj mesecev trgovino na
vasi. Zato je danes ples pri nas.«

Zopet so se oglasile gosli. Ko sem hotel stopiti
v hišo, me je Hannah prijala za roko.

»Postojte še za hip. Povejte mi še kaj... Ali ste
trpeli hud mraz?«

»Da. Paul Durand mu je podlegel.«

»Da. On je mrtev.« Njen glasek je zvenel neko-
liko nestrpno... »A vi! — Ali ste zelo trpeli? Vi
grdun, vi! Jaz sem mislila na Vas... Morda bi Vam
tega ne smela niti povedati?«

»Tudi jaz sem mislil na Vas, celó zelo mislil. Ve-
del sem, da boste izrabili mojo odsotnost, da se z Ar-
cherjem naplešete.«

»Archer! Ta je pa dobral! Prosim Vas... seveda
sem plesala z njim... Pa kaj še?... Ali ne morem
plesati z njim in misliti na Vas?«

»Pa kako se mislili name? Mar sem Vam
dvoril?«

Bila je užaljena.

»Ne vem... ne! Mislim, da ne... Toda... ja na-
daljevala razdraženo, »zakaj mi to pravite?«

Zadet sem obmolnil, med tem, ko je zraven
začela violina škotsko pesem. Nato, odločno in neko-
liko potán:

»Mislite si, da sem Vam nekaj rekel.«

»... rekli? kaj rekli?«

»Da... da Vas ljubim, na primer.«

»No — in?«

»In? Mar bi se hudovali?«

Pomislila je. Nato je odprla vame oči.

»Pustita me, da premislim, je prosila, vsto-
piva...«

Prav! Toda sporočite Madgi mesto mene.«

»Bom.«

Čez čas je pristavila z grenkim nasmeškom:

»Bojim se, da ne bo treba posebne previdnosti!.

Pravijo, da radost ubija. Toda tudi to bo nemara le
konvencionalna laž.

Bila je irska družinska veselica. Razven Archerja
so bili sami Irci navzoči... blede, sovražne rdeče-
laščeve oči so mi bile nazornejši tolmač za Hannine
besede, nego bi mi ga moglo deklé priznati vsaj pri
dnevni luči. »Krinka noči« ter »zardevanje deklete«
sta me prešinjala, ko sem razmišljal o očitnem so-
vrštvu svojega tekmeča... Ni dvoma, da je igralo
moje ime v zimskih pomenkih pomembno vlogo.
Prav gotovo je napravil Archer Hanni marsikateri
očitek iz ljubosumja. Prav gotovo mu je marsikaj
na to odgovorila. Rad bi bil kaj dal za to, da bi izve-
del, kaj.

Meni neznan Kelt je bil tu s kostanjevimi lasmi
in pametnimi, mistično-zelenimi očmi. Tudi v njih
je bila tista sanjava nemirnost, ki se že stoletja in sto-
letja izza Caesarjevih dni podeduje na Irskem od
rodu do rodu...